

KRIMINALRETSASSESSOR

JOHAN JACOB BUNTZEN

Kriminalretsassessor Johan Jacob Buntzens Barndoms-erindringer.

Oversat fra Fransk og meddelte af Poul Hennings.

Disse Erindringer ere nedskrevne med sirlig Haand paa Fransk i en smukt indbunden Kvartbog, der nu er i Dattersønnens, Meddele-rens Eje. Forfatteren, der var gift ind i den fransktalende de Co-ninckske Familie, har aabenbart ved at skrive disse Memoirer til-lige villet øve sig i Fransk. Det har, da Erindringerne kun omfatter Forfatterens Barndom, ikke været muligt bestemt at konstatere, naar de ere nedskrevne; men de stamme i alt Fald fra hans sidste Leve-aar, Begyndelsen af Halvtredserne. Meget — ganske særlig at Ned-skrivningen af Memoirerne aabenbart er bleven afbrudt ret pludselig, og at det har været Hensigten at fortsætte denne — tyder paa, at de hidrører fra en Periode, der ligger umiddelbart før Forfatterens tid-lige Død, der indtraf den 14. Oktober 1856.

Jeg er født i St. Petersborg den 13. April 1805, en Dag, der i Kalenderen er helliget St. Justinus, og utvivlsomt har min Skyts-helgen ikke bidraget lidet til at føre mig ind paa den juridiske Løbebane. Jeg er altsaa født under den russiske Selvherskers Scepter, men da jeg kun har indaandet russisk Luft i de tre første Aar af mit Liv, haaber jeg ikke at denne Omstændighed har haft nogen Indflydelse paa min politiske Anskuelse, der, det maa jeg tilstaa, er bundkonservativ. Min Fader¹⁾, Dr. med., født i København og Læge ved det kejserlige Marineakademi i St. Petersborg, var Elev af Pastor Birchner²⁾ i Korsør, denne Frihedens varme Ven og ogsaa min Fader, der var en lærd Fysiker, glødede for Frihedsideerne; men han døde altfor tidlig — i Juni 1807 i en Alder af 32 Aar — til at han har kunnet haft nogen synderlig Andel i min Opdragelse, som næsten fuldstændig har været overladt min Moder, Medea Cathrine Garb³⁾. Hun vendte tilbage til sit Fødeland, Danmark, i Sommeren 1808, med mig, som den Gang var 3 Aar og 3 Maaneder gammel.

¹⁾ Thomas Buntzen, f. 5. Sept. 1776 i Kbhvn., † 16. Juni 1807 i St. Petersborg som Dr. med., russ. Hofraad og Overlæge ved det kejserlig adelige Søkadet-korps, samt Inspektør over samtlige Marinehospitaler i St. Petersborg, Kron-stadt og Oranienbaum. (Dansk Biografisk Leksikon og særlig Dansk Tids-skrift, Sept. 1903).

²⁾ Michael Gottlieb Birchner, f. 21. Aug. 1756, † 1. Dec. 1798 i Korsør, lige udnævnt til Sognepræst til Vemmelev og Hemmershøj. (Dansk biografisk Leksikon og den af hans Elev, Dr. med. Th. Buntzen i 1798 anonymt udgivne: Bidrag til Mich. Gottl. Birchners Biografi).

³⁾ Medea Cathrine Garb, f. 15. Decbr. 1779 paa Holsteinborg, † 6. Novbr. 1859 i Kbhvn., se isvrigt nedenfor Note 2, Side 132.

Ofte rejses Spørgsmaalet om i hvilken Alder et Barn modtager det første Indtryk af Genstande og Begivenheder, som det er i Stand til at bevare i Erindringen. For at yde et Bidrag til Besvarelsen af dette Spørgsmaal, bør jeg gøre opmærksom paa, at jeg tydelig erindrer flere Genstande og Hændelser fra mit Ophold i St. Petersborg. Jeg erindrer saaledes, at min Moder en Dag da Gaderne vare dækkede med Sne, lod mig kigge ud ad Vinduet og nikke ned til min Fader, som kørte forbi i Slæde, indhyllet i en blaa Kappe og med trekantet Hat paa Hovedet. Dette maa have fundet Sted i Vinteren eller Foraaret 1807, da jeg var omtrent 2 Aar gammel. En Gang da jeg med mine Forældre var paa det naturhistoriske Museum blev jeg meget forbavset ved at se en uhyre stor Elefant, paa hvis Hals der sad en lille Dreng med rød Hue. Jeg fik Lov at føle paa dens Hud, der var haard og graa som Sten, for at jeg kunde overbevise mig om, at den ikke var levende. Maaske var det en af disse antidiluvianske Elefanter, der, som bekendt, ere fundne i uskadte Stand i Sibiriens Ismarker, og hvoraf nogle bleve bragte til St. Petersborg. En anden Gang overværede jeg, fulgt af en Tjener, et Maskebal for de kejserlige Børn. Jeg havde Plads bagved Balustraden paa et lille Galleri, jeg betragtede Gardens Musikere i deres gule Uniformer, og jeg blev greben af Rædsel ved at se de maskerede Børns grimme Ansigter, der dansede rundt nedenfor Galleriet. Endelig erindrer jeg, hvorledes jeg sammen med min Familie, var til Stede ved en Marine-Højtidelighed i Havnen, hvor, — det har man senere fortalt mig, — et eller to store Skibe skulde sættes i Vandet. Jeg ser endnu den talløse Mængde, den bølgende Bevægelse, hvori Skibene satte Vandet, og jeg hører endnu Braget af Kanonskuddene.

Flere Værelser i vort Hus staa saa klart for min Erindring, at jeg kunde tegne dem. Der var et Værelse med en stor Porcelænsovn, oven paa hvilken en Boldt, som jeg spillede med, til min store Sorg forsvandt for stedse. Ved Siden af denne Ovn vendte en Dør ud til en stor Gang, der førte til Køkkenet, og ved Siden af det omtalte Værelse var et andet Værelse med gule Tapeter. En Aften, da Maanen skinnede ind ad Vinduerne, opdagede jeg til min store Overraskelse, at det var den samme Maane, som jeg i hvert Værelse kunde se gennem alle Vinduerne, og jeg maatte gentage Forsøget mange Gange, før jeg blev overbevist derom.

Hvad min Faders Forfædre¹⁾ angaar kan jeg ikke gaa længere tilbage end til hans Bedstefader, der hed Thomas²⁾, var Gaard-ejer og boede i Landsbyen Leck i Tønder Amt. Man har fortalt mig som Bevis paa hans overordentlige Styrke, at han, da han en Dag var kommen op at skændes med en anden Gaardmand, der var opsat paa at prøve Kræfter med ham, tog en massiv Tintallerken mellem sine Hænder, krøllede den sammen som et Blad Papir og lagde den foran sin overmodige Modstander med de Ord: »Giv mig et tilsvarende Bevis paa Dine Kræfter, før Du ypper Kiv med mig«, hvilket bragte den anden til Fornuft. Samme Thomas havde 3 Sønner: Johan³⁾, Andreas⁴⁾ og Jakob⁵⁾. Den ældste, Johan, begav sig til Kjøbenhavn for der at prøve sin Lykke, og da han var nødt til at antage et Tilnavn, kaldte han sig Bondesen, til Minde om, at han var af Bondeæt, men han fortysskede det og skrev det Buntzen; da hans to Brødre, som, lokkede af hans Held, senere kom hertil, antog de samme Navn⁶⁾. Den ældste Broder begyndte som Vinhandler, blev senere Mægler og endte som Dispatchør. Af hans 5 Døtre blev den ældste første Gang gift med Digteren Andreas Heiberg, anden Gang med Grev Ehrensvård, som efter Sømmensværgelsen mod Sverriges Konge, Gustav III, boede her under Navn af Baron Gyllembourg. Hun er Moder til Digteren Johan Ludvig Heiberg, og selv betragtes hun — og med Rette — som Forfatterinde til Novellen »En Hverdagshistorie« og en Mængde andre velbekendte Noveller. I hendes Faders Hus kom en stor Kres begavede Mennesker. Han var selv særdeles godt hjemme i de moderne Sprog, og beskæftigede sig meget med Astronomi og Mekanik, hvilket har givet min Fader den første Impuls til at hellige sig til Studiet af Fysikken. Ovenpaa hans Hus i Nyhavn var bygget et Observatorium, og sin Fritid delte han mellem dette og de aandrige Mennesker, som kom i Familien. Hans Hus dannede en fuldstændig Kontrast til hans Broders, min Bedstefaders, der som et Trapistkloster var hermetisk lukket for alle Fremmede. Denne Forskel

¹⁾ Se om Familien Buntzen: Biografisk Slægtregister over de indbyrdes beslægtede Familier Sangaard, Buntzen, Koch og Jürgensen o. s. v., ved Frode Jørgensen og Poul Hennings. Trykt som Manuskript i Kbhvn. 1910.

²⁾ Thomas Buntzen, † 1. Aug. 1748 som Gaardejer i Medelby i Nord-slesvig.

³⁾ Johan Buntzen, f. 29. Aug 1728 i Medelby, † 18. Febr. 1807 som Dispatchør i Kbhvn.

⁴⁾ Andreas Buntzen, f. 14. Febr. 1733 i Medelby, † 2. Juli 1810 som Grosserer og Skibsreder i Kbhvn.

⁵⁾ Jakob Buntzen, f. 1736 i Medelby, † 26. Okt. 1820 som Overkrigskommissær og gkl. Fuldmægtig ved Kommandantskabet paa Toldboden i Kbhvn.

⁶⁾ Allerede Faderen, Thomas Buntzen i Medelby, førte dog Navnet.

i Livsanskuelser var ofte Grund til Uenighed mellem Brødrene; min Bedstefader beskyldte sin Broder for at bortøse sin Formue i sin overdaadige Husholdning i Stedet for at samle en Formue sammen til sine Børn, den anden indvendte, at han kunde ikke gøre nogen bedre Brug af sine Penge, end at gøre Livet saa behageligt som muligt for sig selv og sine Venner. Uoverensstemmelsen mellem Brødrene voxede lidt efter lidt og medførte, at deres Familier til sidst næsten aldrig saas. Mange Aar efter, da jeg havde fornyet Bekendtskabet med mine Slægtninge, paa min Grandonkels Side, mødtes to Kusiner, Fruerne Kellermann¹⁾ og Jürgensen²⁾, hos mig. De vare nu blevne gamle Koner, og skønt de havde boet i samme By, var dog det mærkelige sket, at der var gaaet 40 Aar, uden at de havde set hinanden. Tiden havde fjærnet alle de gamle Fordomme, saa de grædende faldt i hinandens Arme.

Blandt dem, som kom i Johan Buntzens Hus, var Digteren Kruse³⁾, som i sin Novelle, »De syv Aar«, har skildret de Begivenheder, der angaa Kong Gustav III's Mord, og hvoraf en Del uden Tvivl er fortalt ham af Gyllembourg. Han har ogsaa indflettet i sin Fortælling flere Træk af det daglige Liv i Buntzens Familie, men han har givet hele Novellen et overnaturligt Anstrøg, saa den snarere giver ligesom et Genskin af Svedenborgs Lære, hvortil man sagde, at Gyllembourg hældede, end af det Lys, som gav Johan Buntzens Hus dets rette Værd. Dog er jeg ofte bleven greben af Rædsel ved at høre Historien om Spøgelset, som hændte i dette Hus, og som Kruse ogsaa omtaler i sin Novelle.

Buntzen gav en gammel Tjener, Lars, Naadsensbrød. Denne var maanesyg, saaledes at han fik Krampeanfald hver Gang det var Fuldmaane. Han havde sit Værelse ved Siden af Observatoriet, og da Familien og et Selskab en Gang ved Fuldmaane var samlet i Etagen nedenunder, blev pludselig den livlige Konversation afbrudt af en Larm ovenpaa, fremkaldt ved Lars' Krampeanfald. Da Buntzen en Dag i retfærdig Vrede over at gribe Lars i Uærlighed gav ham en Ørefigen, men i øvrigt lod det være godt dermed, straffede Lars sig selv strængere; thi umiddel-

¹⁾ Johanne Andrea Buntzen (Datter af Overkrigskommissær Jakob Buntzen), døbt 20. April 1769 i Kbhvn., † 21. Jan. 1840 i Kbhvn. Gift 27 Nov. 1789 i Kbhvn. med Grosserer i Kbhvn. Ferdinand Gotthilf Kellermann f. 1. Aug. 1754 i Rendsborg, † 6. Sept. 1825 i Kbhvn.

²⁾ Dorothea Elisabeth Buntzen (Datter af Dispacør Johan Buntzen), f. 14. Juni 1776 i Kbhvn., † 23. Jan. 1867 i Kbhvn. Gift 23. Jan. 1795 i Kbhvn. med Dispacør i Kbhvn. Froderus Christian Jürgensen, f. 21. Okt. 1759 i Flensborg, † 8. Jan. 1810 i Kbhvn.

³⁾ Professor Laurids Kruse, f. 6. Sept. 1778, † 19. Febr. 1839 i Paris. (Dansk biografisk Leksikon IX. S. 564).

bart derefter gik han op paa sit Værelse og hængte sig. Men hermed var det ikke forbi, thi siden hen blev ved Fuldmaane Familiens Samtale, ligesom tidligere, afbrudt af den samme Støj; tilsidst havde man vænnet sig saaledes dertil, at naar nogen spurgte hvad det var, svarede man ham ganske kort: »Det er gamle Lars, der har sine Krampeanfald«.

Hvad den næstældste Broder¹⁾ angaar, da ved jeg blot, at han var Grosserer og ejede en stor Formue, at hans Kone var født Ache, og at hun i sine sidste Leveaar var sindssyg. Forrige Vinter spillede jeg L'hombre med en gammel Dame fra Aarhus. Hun sagde mig, at hun var lidt i Familie med mig, thi hun var født Ache og Kusine til Fru Buntzen.

»De er sikkert ofte kommet i hendes Hus«, sagde hun til mig.

»Nej Frue, jeg har aldrig kendt Familien«.

»Hendes Mand efterlod sin Søn, Andreas²⁾, en stor Formue! Hvorledes har han det?«

»Han er død for tyve Aar siden og hans Formue var allerede før hans Død forsvunden«.

»Lever hans Datter Bolette³⁾, der var gift med Oberst Saint Aubain, endnu?«

»Ja Frue, hun lever endnu, men hendes Mand er død for 30 Aar siden«.

»Har hun Børn?«

»To Sønner«.

»De maa jo være gamle?«

»Ja vist, den ene mener man er den anonyme Forfatter til en Mængde Noveller af Carl Bernhard, den anden er Major⁴⁾ og Fader til en talrig Familie«.

»Gud bevare mig, hvor Tiden dog gaar«, udbrød den gamle Dame. »Jeg føler det, som om jeg talte med den flyvende Holælænder, som paa aaben Sø lægger til hos de andre Skippere, for at høre hvorledes de Mennesker, han kender i sit Fædreland, og som ere døde for flere Hundrede Aar siden, have det«.

¹⁾ Grosserer Andreas Buntzen. Han ægtede 22. Dec. 1775 i Kbhvn. Marie Margrethe Ache, f. 7. Dec. 1752, † 13. Okt. 1811. Datter af kgl. Hofkøkkenskriver Andreas Ache og Bodil, f. Sangaard.

²⁾ Andreas Buntzen, f. 18. Sept. 1781 i Kbhvn., † 9. Juni 1830 i Kbhvn., som Kaptain og Kornskriver i Kbhvn. efter i Kriseaarene at være gaaet fallit som Grosserer og Skibsreder.

³⁾ Anna Bolette Buntzen, f. 24. Marts 1779 i Kbhvn., † 22. Juli 1853 i Kbhvn. Gift 28. Febr. 1798 i Kbhvn. med Oberst af Artilleriet Friedrich Julius Christian de Saint-Aubain, f. 2. Nov. 1754 i Kbhvn., † 21. Okt. 1819 i Kbhvn.

⁴⁾ Major i Infanteriet Anton Philip de Saint-Aubain, f. 16. Febr. 1804 i Kbhvn, † 26. Juli 1850 i Flensborg.

Den yngste Broder, var min Bedstefader¹⁾. Minderne, som jeg har bevaret om Livet i hans Hjem, ere kun faa og triste. Han var en stræng Familiefader, og mere Genstand for sine Børns Frygt end Kærlighed. Moderen rev Døden bort fra et stort Antal Smaaabørn; Stedmoderen, hvis Ægteskab, efter Sigende, ikke var et Inklinations-, men et Fornuftsparti, forstod, trods sine udmærkede Egenskaber, ikke i nogen særlig Grad at spille Rollen som det forsonende Element i Familien. Døtrene Ægteskaber vare Fornuftpartier, og endelig vilde en ulykkelig Skæbne, at af otte Børn og sex Børnebørn blev kun en Datter og jeg tilbage. Det er Hovedkonturerne i dette mørke Familiebillede!

Det hed sig, at min Bedstefaders anden Hustru, af sin Familie blev tvungen til at hæve sin Forlovelse med en ung Mand²⁾, for at ægte den rige Enkemand. Hendes Forlovede var i sin Fortvivlelse lige paa Nippet til at tage sig selv af Dage, men blev ved sin heldigere Rivals Foranstaltning sendt til Vestindien, hvor hen man den Gang sendte alle, hvem det paa en eller anden Maade var gaaet galt. Han skal ved sin Afrejse have udtalt det Ønske, at Ulykke maatte ramme den Familie, til hvilken hun var bleven knyttet. Skæbnen vilde, at det gudsforgaaende Ønske kom til at gaa i Opfyldelse!

Den næstældste Søn Ole³⁾, var som ung i Købmandslære, men han fandt snart, at det Liv, som hans beskedne Gage tillod ham, aldeles ikke stod i Forhold til hans Faders Formue; han gjorde Gæld, som Faderen saa sig nødsaget til at betale; men den strænge Fader forviste ham som Følge deraf til Vestindien. Forbindelsen imellem Moderlandet og Kolonierne var den Gang meget besværligere, og Klimaet mere usundt end nu til Dags. Den, som dengang begav sig derover for at blive der, turde ikke vente at gense sine herværende Venner og Frænder, og kun sjældent at faa Underretning fra dem. Det var et Farvel for stedsel! — Man kunde ikke rigtig forstaa, hvorledes en Fader kunde sende

¹⁾ Overkrigskommissær Jakob Buntzen ægtede 1ste Gang i Januar 1765 sin ene Broderkones Søster og sin anden Broderkones Kusine Johanne Cathrine Sangaard, f. 10. Okt. 1744 i Kbhvn., † 1. Aug. 1778 i Kbhvn., Datter af Seil-, Flag- og Kompasmager Ole Pedersen Sangaard og Anna Kirstine Hansdatter, f. Kleitrup, og 2den Gang 4. April 1781 i Kbhvn. Elisabeth Rohde, døbt 13. Marts 1763 i Ebeltoft, † 7. Maj 1836 i Kbhvn., Datter af Købmand i Ebeltoft Poul Helles Rohde og Karen Busch, f. Brock.

²⁾ Elisabeth Buntzen, f. Rohde, var forlovet med Jakob Buntzens yngre Svoger, Niels Christian Sangaard, f. 21. Juni 1753. Da Forlovelsen blev hævet og hun ægtede Jakob Buntzen, begyndte han et vildt Levned, begik nogle Misligheder og blev sendt til Vestindien, hvor han formenes død ugift.

³⁾ Ole Buntzen, døbt 5. Nov. 1770 i Kbhvn., † 21. Dec. 1820 som Kaptain, Overformynder o. s. v. paa St. Thomas.

sin Søn derover, og man gav Stedmoderen Skylden og mente, at hun havde opmuntret til denne Beslutning. Men dette var en Fejltagelse! Det var et Udslag af min Bedstefaders ubøjelige Karakter, og af hans overspændte Ideer om Rettens og Pligternes Ukrænkelighed, og om at en Familiefader havde at kræve Lydighed og fuldstændig Underkastelse af sine Børn.

Stedmoderen var en høj, elegant Kvinde med regelmæssige og smukke Træk; hun skjulte under et reserveret Ydre et ædelt Hjærte, hvis Følelse sjældent kom til Udbrud i hendes Omgivelsers Nærvarrelse; et saadant Udbrud vilde være blevet betragtet som Selvforglemmelse eller Affektation. Da det Øjeblik kom, hvor Stedsønnen, som var hendes Jævnaaldrende, stod i Begreb med at forlade sit Fædrenehjem for at gaa ombord, var det selvfølgelig ikke særlig passende at kysse ham og tage en forsonende og kærlig Afsked med ham. Men idet hun bandt et Tørklæde om hans Hals, kunde hun ikke mere holde sine Følelser tilbage; grædende sagde hun til ham: »Hvad man saa end siger og hvad der saa end hænder, glem aldrig, at jeg ingen Del har i Din Skæbne!«

I Vestindien fandt han en stor Virkekres for sine merkantile Evner, snart fik han samlet sig Rigdomme, og blandt disse var en Slavinde, kaldet Mademoiselle Catzou¹⁾, hvis Slave hendes egen Herre snart blev. Hun var ikke helt Negerinde; hendes Farve var næsten lige saa hvid som en europæisk Kvindes og hun savnede ikke Dannelsel. Han blev farlig syg og var nær ved at dø, men frelstedes hovedsagelig ved Frøken Catzous overordentlige Omhu. Saaledes knyttede Kærlighed og Taknemlighed ham til hende, men at ægte hende var ifølge vestindisk Skik umuligt. Endnu i vore Dage betragtes som bekendt Negrene som en lavere Race. En Hvid, som ægtede en Kvinde af denne Race, vilde blive betragtet som en Mand, der uden Undseelse havde hengivet sig til det skamløseste Liv. Han vilde blive udelukket fra det gode Selskab og vilde møde Hindringer paa enhver ærefuld Løbebane. At sige om en Hvid, at han er en Negers Ætling, er den Dag i Dag en Forsmædelse, som i det mindste kræver en Æresoprejsning ad Rettens Vej. Proceduren for Domstolene om dette Spørgsmaal er meget mærkværdig. Naturen har nægtet Negrene Næser det Næsebrusk, som giver Europæernes Næser deres usædvanlig smukke Form. Brusket mangler ogsaa hos de Negre, hvis Blod er blandet med de Hvides. Af denne Omstændighed afhænger Processen. Den Fornærmede lader sin Næse undersøge af upar-tiske, af Domstolene udvalgte Mænd, og naar disse finde, at hans

¹⁾ Hun hed Louise Sterling Cazo og var Mulat.

Næse har den regelmæssige Form, kan han være vis paa at faa en Dom, der rehabiliterer hans Ære. Frøken Catzou manglede Brusket, men hun havde andre Egenskaber, der vare hendes Herre nok, og hun fulgte ham overalt paa de Forretningsrejser, som han idelig foretog paa et ham tilhørende Skib.

En Gang kom de ved Aftenstide til Port au Prince paa St. Domingo, netop i det Øjeblik, da den forfærdelige Negeropstand mod Franskmændene udbrød¹⁾. En anset Franskmand var med sin Kone og sine smaa Børn flygtet ombord paa min Onkels Skib, der havde til Hensigt at gaa under Sejl den følgende Dags Morgen, og han tøvede ikke et Øjeblik, men skjulte dem i Bunden af Lasten. Negergeneralen, den sorte Christophe²⁾, fik Underretning derom, og før Skibet kunde komme ud af Havnen var det omringet af en Skare Negre og Mulatter; de undersøgte Skibet og fandt snart Genstandene for deres Had, som havde skjult sig der. De bleve grebne, sammen med hele Besætningen lagt i Lænker og bragt i Land. Min Onkel var iblandt dem, men det Stempel af sort Afstamning, som Frøken Catzous Ansigt bar Præget af, blev hans reddende Talisman. I sin Fortvivelse hængte hun sig ved ham og opmuntrede ham til at lide sin nære forestaaende forfærdelige Død med Resignation. Og hvorfor skulde han vel i og for sig frygte Døden, han var jo forvist og forstødt af sine Nærmeste og følte sig ikke knyttet til andre end hende, hvem han saa var udenfor Fare, tilmed var han jo her Offer for en ædel Handling, han havde udført; derimod havde han Grund til at frygte de Pinsler, hvormed Negrene plejede at ledsage deres Myrderier, for at skaffe sig en dyrisk Fornøjelse.

Snart indfandt Christophe sig ved Havnen, omgiven af sin nybagte Hofstat, for at fælde Dom over Fangerne. Den franske Familie blev øjeblikkelig et Offer for Negrenes grusomme Blødtørst, den blev dræbt i min Onkels Paasyn. Saa kom Turen til ham at faa sin Dom. Forgæves fremførte han til sit Forsvar, at han ikke var Franskmand, forgæves kastede Frøken Catzou sig for Christophes Fødder, Dommen lød paa, at han skulde hænges i sin egen Mastetop. Allerede saa han sine Bødler klavre op ad Masten for at befæste Rebet, som skulde ende hans Liv, da Frøken Catzou, som ude af sig selv af Fortvivelse spejdede rundt omkring for at finde en Redningsplanke, opdagede en Mulatinde, der befandt sig i Christophes umiddelbare Nærhed. At kaste sig i hendes Arme, blive genkendt som hendes Søster og lære den Indflydelse at kende, som hun øvede over Christophe, var kun

¹⁾ Formodentlig Opstanden i 1797 under Toussaint l'Ouverture.

²⁾ Henri Christophe, Konge paa Haiti. f. 6. Okt. 1767 som Negerlave, † 8. Okt. 1820.

et Øjeblikks Sag. Christophe kunde ikke modstaa Søstrenes forenede Bønner, han benaadede min Onkel; men Pengene, som fandtes ombord, beholdt han, da min Onkel sammen med sin Beskytterinde og Skibets Besætning drog derfra.

Denne Onkel, som paa Grund af sin Energi og store Rigdom nød stor Anseelse i Vestindien, var nu Genstand for sine europæiske Slægtninges allerdybeste Beundring og Højagtelse, hvor stor var derfor ikke deres Glæde, da de en Sommer erfarede, at denne rige Onkel, der den Gang var en Mand i Halvtredserne, næste Sommer vilde besøge sit Fædreland, for der at genvinde sit i det tropiske Klima nedbrudte Helbred. Enhver gjorde sit Bedste for at gøre saa megen Stads af ham som muligt. Min Bedstefader lejede en Lejlighed i det samme Hus, hvor han selv boede. Jeg var den Gang 15 Aar gammel, og min Fantasi skabte de utroligste Billeder af denne romantiske Onkels Udseende. Men hvor blev jeg dog ikke skuffet, da jeg saa ham og blev præsenteret for ham, som hans eneste Neveu. Han var lille og spinkel med rødligt Ansigt og svag Stemme. Man skulde tro, at Vestindiens Sol havde smeltet den bedste Del af hans Væsen. Han tog mig under Hagen og sagde: »Det er en køn Dreng!« Det var de første og sidste Ord han i sit Liv henvendte til mig. Dog var jeg ikke ked over den pludselige Forandring, som havde fundet Sted i min Bedstefaders klosterlige Levevis, hvor alt gik efter Klokkeslettet, og Middagsmaaltiderne hver Uge bestod af de samme Retter. Man blev hjertelig overfor hinanden, levede som Gourmander, og alle baade smaa og store Stridigheder bleve glemte. Onkel købte en meget smuk tosædet Vogn, og kørte hver Dag ud til Dyrehavsbakken; til min store Overraskelse hørte jeg ikke ved denne Lejlighed de sædvanlige Bemærkninger om Tids-spilde og om overdreven Hang til Fornøjelser. Alle forenede deres indtrængende Bønner for at formaa Onkel til at blive her eller tilbringe Vinteren i Italien og vende tilbage til Foraaret, men forgæves. Han gøs blot ved Tanken om en Vinter i Europa, og vendte tilbage til Vestindien efter en rørende Afsked fra sin Familie, en fuldstændig Modsætning til den sidste Afsked. Saa megen Godhed, saa mange Taarer maatte gøre Indtryk paa en Sjæl, der endnu ikke var helt indtørret under Tropernes Soll — Før sin Afrejse til Europa havde han gjort Testamente og indsat Frøken Catzou til Universalarving af sin store Formue. Ved at forny Bekendtskabet med sin Familie opdagede Onkel, at hans Formue var stor nok til at komme flere af hans Paarørende til Gode. Han besluttede at forandre sit Testamente til Gunst for nogle Medlemmer af sin Familie; men næppe havde han naaet Vestindien, før Døden overraskede ham, inden han endnu havde udført sit Forehavende,

og hun, som var den, der længst havde behandlet ham med Kærlighed og Højagtelse, arvede hans Formue¹).

Min Fader Thomas fødtes 1776. Det blev bestemt, at han skulde studere og fik Cand. theol. Birchner, som senere blev saa berømt ved sine Skrifter om Pressefriheden, til Lærer. Da han havde begaaet en eller anden Drengestreg fik Barnet hele sin Faders Strænghed at føle og blev fjærnet fra Hjemmet. Birchner havde modtaget et Præsteembede paa Øen Fanø, og hos ham blev min Fader sat i Pension. Han fulgte med Birchner til Korsør, da han blev udnævnt til Kapellan her, og efter at have endt sin Skolegang blev han af Birchner dimitteret til Københavns Universitet. Som ungt Menneske gjorde han i Korsør Bekendtskab med den Kvinde, som siden blev hans Kone og min Moder.

Hendes Navn er Medea Cathrine Garb. Hun er Datter af Godsforvalter Garb²) paa Grevskabet Holsteinborg ved Skelskør

¹) En Del arvede dog hans Halvbroder Johan Carl Buntzen, f. 13. Febr. 1790 i Kbhvn., † 30. Maj 1821 paa St. Croix som Kaptain og Assessor i Politiretten i Kbhvn.

²) Om Familien Garb kan følgende oplyses:

Paul Rasmussen Garb, f. 1702, 1730 Student fra Nykøbing F., 24. Julis. A. immatrikuleret ved Universitetet, 21. Juni 1731 cand. phil., 1734 Hører i Korsør, 1737 Degn i Krummerup-Fuglebjerg (kaldet af Frk. Beenfeldt), † 7. Jan. 1771 i Krummerup. (Paa en Sten ved Kordøren læses: Her under hviler den i Livet hæderlige og redelige nu salig Mand Paul Garb, f. A. 1703, † i Krummerup 68 Aar gl. (1771). Han var en værdig Degn i disse Sogner 34 Aar i Ægteskab, en Mand mod sin Hustru og en Fader for hans eneste Søn, som dreven af Kærlighed og sønlig Ærbødighed mod en god Fader satte denne Gravsten.) Gift 1735 med Maren Dorph, † i Rude 1787 (før 2. Marts), Datter af Degn i Krummerup Frands Olsen Dorph og Benedicta Winding, Enke efter Degn Hans Høy i Skjelby.

Søn:

Frantz Garb, f. 1739 i Krummerup, begr. 19. Juni 1787 paa Holsteinborg, Godsforvalter paa Holsteinborg, gift 26. Febr. 1773 i Landbytorp med Maren Fogh, d. 15. Decbr. 1749 i Kindertofte, † 11. Maj 1816 i Korsør. Hun g. 2° 1790 med Købmand i Korsør Poul Berg, f. 1760, † 28. Marts 1822 i Korsør. (Han g. 1° 31. Aug. 1786 i Korsør med Marie Christine Thomsen, f. 1765, begr. 9. Juli 1789 i Korsør).

Børn: 1—5.

1 Henrik Garb, døbt 16. Jan. 1774 paa Holsteinborg, 1792 Student fra Slagelse Skole, begr. 14. April 1794 i Kbhvn. (Nicolaj Kirke).

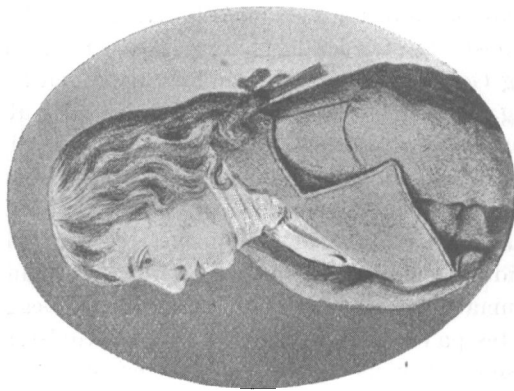
2 Pauline Marie Garb, døbt 2. April 1775 paa Holsteinborg, † 7. Juni 1820 paa Dyrehovedgaard, gift 7. Aug. 1794 i Korsør med Kaptain Niels Christian Eggers til Dyrehovedgaard og Taarnholm, † 19. Sept. 1842 paa Dyrehovedgaard.

3 Henriette Garb, døbt 2. April 1775 paa Holsteinborg, var med Buntzens i St. Petersborg i 1804—07, † 25. April 1836 i Korsør, gift 24. Aug. 1813 i Korsør med Færgeløbskasserer i Korsør Peder Balthazar Corvinus, f., † 1. Decbr. 1831 i Korsør.

4 Medea Cathrine Garb, f. 15. Decbr. 1779 paa Holsteinborg, † 6. Novbr. 1859 i Kbhvn., gift 2. Marts 1804 i Korsør med Dr. med. Thomas Buntzen.

MEDEA CATHRINE BUNTZEN
født GARB

DR. MED. THOMAS BUNTZEN

et gammelt Slot med Taarne og Grave, der ligger i en henrivende Egn. Foruden dette Slot havde Grev Holstein¹⁾ andre Ejendomme i Holsten, hvor han opholdt sig om Vinteren, medens han vendte tilbage til Slottet i Begyndelsen af Foraaret. I disse aristokratiske Tider bar hans Husholdning fuldstændig Præget af et Hof. Grevskabets Funktionærer, blandt hvilke Godsforvalteren var en af de mest fremtrædende, bragte Greven og Grevinden deres Hyldest og Godsforvalterens Børn, 4 Døtre og en Søn, priste sig overordentlig lykkelige over at have Tilladelse til at opholde sig paa Trappen udenfor Havesalen, hvor man spiste til Middag, for at se paa Selskabet gennem Vinduerne. Efter Middagen spillede de talrige livréklædte Tjenere, som alle vare uddannede Musikanter, foran Spisesalen. Undertiden var Godsforvalteren og hans Kone indbudte til Middag og følte sig meget beæret ved denne Naade, som for Resten maatte være i lige Grad besværligt for begge Parter, da Samtalen førtes paa Fransk eller Tysk, hvoraf Godsforvalteren, der var Degnesøn og hans Kone, en Datter af Assistentshusforvalteren (Fog) i København²⁾, sikkert ikke forstod synderligt. Godsforvalteren var efter Datidens Skik en stræng Familiefader. Hver Morgen maatte hans Børn fremstille sig for ham, stille sig op paa Rad med Hænderne paa Ryggen og afvente det Øjeblik, hvor han tilkastede dem et Blik for at undersøge om deres Paa-kledning var i Orden. Sønnen Henrik blev tidligt sat i Huset hos en Degn for at lære Latin, han er død som ung Student. Døtrene vare endnu smaa, da Faderen døde og efterlod sig en betydelig Formue, som hans Enke, da hun giftede sig anden Gang med Købmand Berg i Korsør, bragte denne, ved Hjælp af hvilken han blev denne Bys største Købmand. I hans gæstfri Hus kom Sognepræsten Gutfeldt³⁾, Kapellanen Birchner, hans Elev Buntzen, mange Fremmede og det undertiden bekendte Fremmede fra København, som før Dampskibet opfandtes, ikke sjældent var nødt til at vente flere Dage i Korsør før Overfarten kunde finde Sted. Man har fortalt mig nogle Anekdoter fra denne Tid, som jeg vil gengive her:

5 Frederikke Christiane Marie Garb, f. 29. Aug. 1784 paa Holsteinborg, † . . . gift 1° 25. Maj 1806 i Korsør med Købmand i Korsør Peder Berg, f. 1780, † 26. Marts 1810 i Korsør, 2° 21. Aug. 1813 i Korsør med Frederik Andreas Møller.

¹⁾ Kammerherre Heinrich Greve Holstein til Grevskabet Holsteinborg samt til Farve, Waterneverstorff og Grosscolmar i Holsten, f. 28. Marts 1748, † 27. Juli 1796, gift 22. Sept 1781 med Rigsgravinde Frederikke Christiane Marie Rantzau-Breitenburg f. 4. Oktober 1762, † 17. November 1831.

²⁾ Dette er ikke rigtigt. Godsforvalter Garbs Hustru, Maren Fogh, var Datter af Proprietær Hans Larsen Fogh til Landbytorp (nu Liselund) og Elisabeth Dorothea Hansteen. Det var en Broder til Md. Maren Garb, født Fogh, Laurids Fogh, der var Assistentshusforvalter i København (Lengnick Stamt.).

³⁾ Frederik Carl Gutfeld, f. 9. Okt. 1761, † 14. Jan. 1848 i København som Sognepræst til Holmens Kirke.

Da Digteren P. A. Heiberg var bleven landsforvist og kom igennem Korsør, blev han modtagen i Bergs Hus med megen Gæstfrihed. For at give ham en Erindring forærede han ham sin Stok med de Ord: »Jeg har givet den Navnet »Trykkefriheden«, og naar jeg nu rejser herfra, vil jeg efterlade den i Danmark.« Han alluderede til det Slag, som man havde bibragt Trykkefriheden ved Resol. af 27. Septbr. 1799, for hvilken han selv var det første Offer.

En Dag ventede man fra Nyborg Statsminister Moltke¹⁾, som efter Sigende skulde til København. Fra Havnen maatte han forbi Fæstningen for at komme til Byens Gæstgivergaard. Fæstningens og Garnisonens Kommandant var hele Dagen paa sin Post for at modtage den berømte Rejsende med alle mulige militære Hædersbevisninger. Garnisonen bestod af en Snes Invalider, største Parten hvervede Tyskere, der levede som Pensionister i Fæstningen og kun fik gamle slidte Uniformer. De bare Gamascher, runde og trekantede Hatte med Fjer paa den ene Side og de var altid Genstand for Beboernes Løjer. Dagen lakkede og Ministeren kom ikke. Tilfældigvis kom min Moders unge Svoger, kørende fra Bal igennem Fæstningens Port. Skildvagten raaber sit »Hvem der« og min Onkel lod ikke Lejligheden til at drive Spas med Invaliderne gaa forbi, han brystede sig i den forgyldte Karosse og svarede: »Minister Moltke«. Skildvagten præsenterer og melder til Kommandanten, at Ministeren er kommen. Kommandanten sendte øjeblikkelig en Æresvagt til Gæstgivergaarden for at stilles foran Ministerens Værelse. Man spurgte Værtinden, hvor den Nyankomne befandt sig. »Der er lige kommen en Herre«, sagde hun, »som strax gik til Sengs, jeg véd ikke om det er en Minister«. En Skildvagt blev stillet paa Gangen foran den Rejsendes Dør og afløst hver anden Time, hvilket gik for sig under Raab og Vaabenklirren, for at Ministeren kunde høre, hvor han blev hædret, selv om Natten. Den Nyankomne, en ganske almindelig Handelsrejsende, vaagnede og hørte, at Huset var besat af Soldater. Han sprang ud af Sengen, listede i Skjorte og Nathue hen til Døren, aabnede den paa Klem, kastede et Blik ud og opdagede ved Lampens Skin foran Døren en Skildvagt med funklende Vaaben som præsenterede Gevær da Døren aabnedes. Den forskrækkede Rejsende lukkede Døren og indhyllede sig til op over begge Øren i Sengetæpperne, idet han brød Hovedet for at gætte, hvad Grunden til hans Arrestation kunde være, uden at kunne finde anden, end at han, trods Napoleons strænge Fastlandsspærringssystem, havde nogle engelske Varer med. Greben af Skræk lukkede han ikke et

¹⁾ Statsminister Joachim Godske Greve Moltke, f. 27. Juli 1746, † 5. Okt. 1818.

Øje hele Natten og vovede ikke den næste Dag at forlade Værelset. Klokken var allerede bleven mange, da Værtinden fandt det passende at begive sig op til Ministeren for at spørge om hans Befalinger, da han ikke var ledsaget af nogen Tjener. Man tænke sig den Rejsendes Overtaskelse, da han, som ventede en Politibetjent, saa Værtinden træde ind, neje dybt og kalde ham Excellence. Kommandanten blev rasende, da han opdagede Mystifikationen. Han vilde arrestere min Onkel og anvende Lovens Forskrift i 6—18—8 paa ham, som siger: Hvo som falskeligen giver sig ud for at være i nogen kongelig Bestilling og den øver, have forbrudt sin Hals«. Min Onkel blev nødt til at forlade Byen nogen Tid. Jeg troede, at denne Anekdote havde givet Heiberg Stødet til Vaudevillen: »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«; og jeg spurgte ham derom en Dag, men han kendte den ikke.

Da den berømte Lavater¹⁾ kom igennem Korsør blev han modtagen af Byens to Præster Gutfeld og Birchner. Disse to Mennesker vare fuldkomne Kontraster. Gutfeld, der senere blev Præst ved Holmens Kirke i København og bekendt som en dygtig Lejlighedsdigter og ved sine blomstrende Prædikener, var en tyk Mand med et bredt Ansigt og Dobbeltbage. Han var Magthavernes underdanige Tjener og besøgte stadig de Stores Forværelse. Birchner var mager, havde et aflangt, indfaldent Ansigt med en lang og fremspringende Næse. Han levede ganske tilbagetrukket med sin Familie af sine smaa Indkomster, optagen af dybtgaaende Granskning af det store Frihedsideéproblem, som da bevægede Verden, forøvrigt havde han en blid og velvillig Karaktér. Da disse to Mænd kom Lavater i Møde, skyndte denne sig hen imod Gutfeldt, omfavnede ham hjærteligt og blev øjeblikkelig intim med ham, medens han gav Birchner Haanden, idet han hilste paa ham med en meget reserveret Holdning uden at beskæftige sig mere med ham. Lavaters Theori maa denne Gang ikke have slaaet til, siden han ikke opdagede den ædle Sjæl, som var skjult under Birchners kolde Ydre. Denne sagde ogsaa til smilende sine Venner: »Min Næse maa sikkert være altfor lang for ham!«

Naar Rejsende under deres Ophold i Korsør blev bedt ud til Selskab og lod Byens eneste Frisør komme for at lade sig frisere og pudse efter Datidens Mode, spurgte Frisøren dem, om de vilde friseres som Præster eller som Kommis'er. Han kendte ikke andre Moder! Paa de offentlige Baller maatte ingen Herre engagere Damer. Dette var Balinspektørens Embedshverv at bestemme hvem der

¹⁾ Reformert Præst i Zürich, Forfatter Johann Caspar Lavater, f. 15. Nov. 1741, † 2. Jan. 1801. Lavater var i København 1793.

skulde danse sammen. Takket være denne rosværdige Skik opnaaede man, at ingen Dame kom til at »pynte Vægge« hele Aftenen. Paa et saadant Bal havde min Fader, som den Gang gjorde Kur til min Moder, den Dristighed at danse to Danse efter hinanden med hende uden at spørge Balinspektøren om Tilladelse. Denne gik hen til min Moder og spurgte hende, om hun ikke havde danset sidste Dans, og da hun ikke kunde nægte det, bad han hende være saa venlig at trække sig tilbage, idet han forestillede en anden Dame for min Fader, som han saa var nødt til at danse med.

Jeg husker her endnu at have set Byens eneste Karet, i hvilken Damerne kørte til Bal. Det er Synd, at dette antike Mesterværk ikke eksisterer mere. Den vilde have taget sig ud i vor Oldsags-samling, thi man skulde virkelig tro, at den havde tilhørt en af vore afdøde Konger, hel forgyldt og dekoreret med Arabesker, umaadelig høj og paa hver Side forsynet med 6 smaa Blyruder, som den var.

Da min Fader havde underkastet sig sine Examinere ved Københavns Universitet og var bleven Cand. med.¹⁾, gav han sig til at studere Fysik; og med disse Studier for Øje anlagde han en stor Samling fysiske Instrumenter, hvori bl. a. fandtes den største Elektricismaskine, som man endnu havde set herhjemme. Ved Anlæget af Samlingen blev han sikkert meget hjulpet af sin Onkel, der var øvet i at lave saadanne Instrumenter. Denne Samling nød den Gang megen Ry og man regnede den blandt de Samlinger, som ingen fremmed Videnskabsmand maatte undlade at besé, naar han opholdt sig i København. Den var opstillet i en Sal i det gamle Hus i Bredgade nær ved Kongens Nytorv, som tilhørte Konferentsraad Collin²⁾ og her holdt Fader i lang Tid offentlige fysiske Forelæsninger, som bleve talrig besøgte. Man fortæller, at Fader, der var almindelig afholdt paa Grund af sit muntre Sind, morede sig med paa mørke Aftener at lade en elektrisk Gnist springe ud ad Vinduet i nævnte Hus igennem en Jærntraad, der hørte til Portklokkens Streng og løb ned langs Muren, det vakte de Forbigaaendes Nysgerrighed, naar de saa Gnisten springe ud ved Enden af Jærntraaden, og naar de berørte den i den Tro, at den brændte, blev de endnu mere forbavsede ved at faa et elektrisk Stød i Armen.

Den 21. Juli 1804 fik min Fader Doktorgraden tildelt efter en Disputats om de forskellige Theorier vedrørende den dyriske Varmes Oprindelse, som han havde dediceret sin højt ansete og

¹⁾ 8. Maj 1803.

²⁾ Geheimekonferentsraad Jonas Collin (f. 6. Jan. 1776, † 28. Aug. 1861), var gift med Præsten M. G. Birkners Enke, Henriette Christine Birkner, født Hornemann, f. 1772, † 21. Maj 1845. Thomas Buntzens store Intimitet med det Collinske Hus er som Følge heraf let forklarlig.

kloge Beskytter Marskal Hauch. Det paastaas, at denne Disputats mange Aar efter dets Forfatters Død har været Genstand for de Lærdes Opmærksomhed. Ved sin Lærdom kom han ogsaa i Forbindelse med Hovedstadens bekendte Mænd. Det var saaledes med en ikke helt ubegrundet Følelse af Selvbevidsthed, at han da Digteren Rahbek en Dag bad ham indskrive sit Navn i sin Stambog i Egenskab af den bekendte Pastor Birchners Elev, svarede, at han foretrak at vente til han kunde gøre det uden at benytte Birchner som Adkomst.

Hans intimeste Ven var Komponisten Weyse — en Elev af Komponisten Schultz¹⁾ — som den Gang vakte almindelig Beundring ved det Talent, hvormed han spillede Orgelet i Reformert Kirke, hvor han var ansat som Organist. Da min Fader en Dag var bleven uenig med min Bedstefader, sagde han til ham: Nu gaar jeg og kommer aldrig igen, jeg gaar hen til min bedste Ven, Weyse. Han løb hen til denne, kastede sig paa Sofaen og brød ud i Klager over hvor vanskelig Faderen var, da han pludselig hører denne komme op ad Trappen og banke paa Døren. »Der er Fader«, raabte han, idet han skjulte sig mellem Sofasædet og Væggen. Den gamle B., som sikkert havde angret sin uretfærdige Handlemaade imod sin Søn og havde skyndt sig at følge efter ham, traadte ind, idet han sagde: »Er min Søn ikke her.« Weyse skyndte sig hen imod ham og svarede: »Nej, Hr. Buntzen, han er ikke her«, hvorpaa den gamle B. gik. Nogle Dage senere vare flere unge Mennesker i straalende Humør samlede hos Weyse og denne og min Fader begyndte saa at prøve Kræfter. Weyse blev fra sin Stol tvungen ned paa Gulvet, hvor han blev siddende og rakte Tunge. I dette Øjeblik viste den gamle Buntzen sig paany i den aabne Dør og gjorde store Øjne ved at se sin Søn oppe at slaas med sin intimeste Ven. Denne Scene er bleven foreviget af Digteren Kruse i en Sang til Weyses Fødselsdag, som blev fejret i Gyllebourgs Hus og som han sang samtidig med at han fremviste en *latern magica*, der indeholdt alle de vigtigste Scener af Weyses Liv og ligeledes det uheldige Intermezzo, jeg lige har omtalt.

Til hans Venner hørte ogsaa Fysikeren Ørsted. Man var i Tvivl om hvem af disse to Professoratet i Fysik skulde tilfalde, men det blev min Fader der maatte vige Pladsen for sin senere saa berømte Rival. Denne sejrede over min Fader ved Universitetets offentlige Konkurrence mellem de Unge, som søgte Statens Rejsestipendium. Paa den Tid havde man ikke Brug for to Fysikere i vort Fædreland, men det maa dog altid betragtes som et Tab for Videnskaben, at min Fader, som imidlertid havde giftet sig,

¹⁾ Kgl. Kapelmester Johan Abraham Peter Schulz, f. 31. Marts 1747, † 10. Juni 1800 (Dansk biogr. Lex. XV. S. 338—43).

beslattede at skabe sig en Existents som Læge i Udlandet, fordi hverken de teoretiske Studier eller den praktiske Lægevidenskab kunde sikre ham Brødet i hans Fædreland.

Da Rusland den Gang i endnu højere Grad end nu til Dags blev betragtet som et Land, hvor Fremmede kunde vinde Gods og Ære, beslattede han at rejse derover og nedsætte sig dér. Først rejste han alene til St. Petersborg for at søge Ansættelse, hvor der ogsaa øjeblikkelig blev tilbudt ham en Stilling som Læge ved et Gesandtskab, som Kejseren sendte til Peking. Dette Tilbud fristede ham meget, fordi det vilde skaffe ham Lejlighed til at tilbringe nogen Tid i denne By i Asiens Indre, hvortil Fremmede ellers ikke kunde faa Adgang; men da han var gift, og han ikke vilde være saa lang Tid borte fra sin Kone, foretrak han en Ansættelse som Læge i det indre Rusland og vendte tilbage til København for at hente sin Kone. Han rejste med hende og sin Svigerinde¹⁾ herfra til St. Petersborg i Slutningen af Efteraaret 1804. Rejsen gik over Helsingborg til Stockholm, i denne By blev min Tante imidlertid saa syg, at det blev nødvendigt at opsætte Rejsen i flere Uger. Under Opholdet overraskede Vinteren dem, og den var saa stræng, at Overfarten over Aalandshavet blev umulig. De maatte saa beslutte dem til i Vinterens Hjerte at foretage den lange og besværlige Rejse rundt om den botniske Havbugt. Løjtnant Dodt²⁾ i den danske Marine, som ligeledes vilde prøve Lykken i St. Petersborg, ledsagede dem. For at komme saa hurtigt som muligt afsted, rejste de i Slæde trukken af indtil 16 Heste. Dette usædvanlige Optog vakte megen Opsigt, især i Torneå, hvor man indbildte sig, at det var fornemme Folk og Byens Honoratiores gjorde de Rejsende deres Opvartning. Paa denne Aarstid er disse Kystlande oplyste af Nordlyset i Stedet for af Solen, som slet ikke viser sig over Horizonten. De mødte kun Laplændere i Slæder, trukne af Rensdyr, og fandt ikke andre Tilflugtssteder end elendige lappiske Hytter, hvor de maatte tage til Takke med samme Forplejning som Lapperne. De kunde ej heller gøre sig forstaaelig; men det lykkedes dog Hr. Dodt at tilegne sig et Ord, som udøvede en magisk Indflydelse paa Kusken, det var Ordet »Umerahah«, »Drikkepenge«, hvilket han gentog uophørlig, idet han slog paa sin Lomme ved hver Poststation og hver Gang Hestene ikke løb af alle Kræfter. Endelig naaede de St. Petersborg og min Familie var meget glad over at have naaet Rejsens Maal. Strax ved sin Ankomst blev min Fader ansat som Læge ved det kejserlige Marineakademi og otte Dage efter saa jeg Lyset. Derfor maatte jeg, da jeg senere søgte Embede i Danmark,

¹⁾ Henriette Garb, se foran Noten Side 132.

²⁾ Just Peter Dodt, f. 18. Maj 1782, † efter 1823 som russisk Admiral.

ansøge om Indfødsret, uden hvilken jeg ikke kunde faa noget offentligt Hverv i Følge Forord. af 15. Juli 1776 § 1, som kun giver saadan Ret til Børn, som ere fødte i de danske Stater eller i Udlandet af Indfødte, som ere udenlands i Kongens Tjeneste, men ikke naar Forældrene ere udvandrede. Trods dette blev det bestemt ved Kancelliets Resolution af 17. Oct. 1829, at jeg skulde nyde Indfødsret uden at have Naturalisation Behov. Denne Resolutions juridiske Begrundelse maa være, at Børns civile Rettigheder bestemmes af Avlingsøjeblikket.

Mine Forældres Husholdning i St. Petersborg var i Begyndelsen indrettet paa en ganske mærkelig Maade. Alt var beregnet paa den ydre Glans, velsagtens for at henlede Offentlighedens Opmærksomhed paa den nylig fra Udlandet ankomne Læge. Medens Pengemidlerne manglede til Indkøbet af de til et behageligt Liv mest uundværlige Genstande, f. Ex. Gardiner, havde min Fader kostbare Vogne og flere Heste, han engagerede en Kusk, en Tjener og en Dvornik, d. v. s. en Dræng, som red paa en af Forspandets Heste (Forrider). Herved saavel som ved sin Dygtighed som Læge naaede min Fader i Løbet af kort Tid at faa en stor og indbringende Lægepraxis, endog iblandt de fornemste Familier i Ruslands Hovedstad. — Marineakademiet, der laa paa Øen Wasilostro i Nevaen, og hvor ogsaa vor Bolig var, rummede 700 Mennesker. Der var et Lazaret med 2 Underlæger, som vare min Faders Underordnede. Han havde Oberstrang, hvilket gav ham Ret til at lade sin Søn indskrive som Elev ved Akademiet. Dette vilde ogsaa utvivlsomt være bleven min Lod, hvis min Fader ikke var død saa tidligt; jeg havde da maaske besøgt mit Fædreland som en af disse Automatskikkelser, som de russiske Krigsskibe undertiden sætte i Land i København. Imidlertid vilde Forsynet, at min russiske Opdragelse reducerede sig til at jeg lærte Russisk, hvilket jeg som Barn talte lige saa godt eller lige saa daarligt som dansk; eller jeg blandede snarere de to Sprog sammen; jeg husker endnu, at jeg — da jeg var kommen tilbage til Danmark — vakte Latter i et Selskab ved at sige, at jeg havde en Æske med en Svedoska (en Blomst) paa Laaget. Senere har jeg fuldstændig glemt det russiske Sprog, og naar jeg hører Russisk tale, har det samme Virkning paa mig som en Melodi, som man indbilder sig at have hørt tidligere uden at kunne genkalde sig den i Erindringen.

Min Fader døde efter nogle Dages Sygdom af Tyfus; 8 Dage efter sin Udnævnelse til Lægechef for alle Marinehospitalerne ved det baltiske Hav¹⁾. Min Moder, der stod ene og forladt i en fremmed By med sin Søster og to Børn²⁾, en Søn og en Datter,

¹⁾ Han havde 1000 Rubler i Gage.

²⁾ Foruden Forfatteren endnu et Barn, Thomasine Poulina Buntzen, f. 17. Marts 1807, † 14. April 1808.

blev da min Faders Tjenestetid havde været for kort til, at hun efter russiske Love kunde gøre Krav paa Pension¹⁾ nødt til at vende hjem til sin Families Arne i Danmark. Før sin Afrejse havde hun den Sorg at miste sin Datter, som var et Aar yngre end jeg.

Da England laa i Krig med Danmark efter Bombardementet i København, og Overfarten var spærret, bleve vi nødte til at gøre Rejsen gennem Preussen og Tyskland og forlode altsaa St. Petersborg i Vogn. Min Moder havde talt til mig om Bedstefader, som skulde komme og kysse mig. Da ved første Poststation Gæstgiveren kom og aabnede Døren, spurgte jeg nu Moder, om det var Bedstefader. Det myldrede i Tyskland med franske Soldater. Imidlertid naaede vi uhindrede forbi deres Forposter. Kun ved vor Overfart fra Nyborg til Korsør, mødte vi saadanne. Da engelske Skibe laa i Sundet, maatte vi sættes over om Natten for at undgaa deres Aarvaagenhed, og det lod sig ikke gøre uden den største Fare for at blive taget til Fange. Styrmanden maatte have Lyset lige ved Kompasset for at se, hvorledes han skulde styre, og man gav min Moder det Hverv at sørge for at dække Lanternen med Klæde for at forhindre, at Lyset forraadte os. Saaledes kom vi ved Daggry til Korsør. Min Bedstefader, som boede i Korsør, blev vækket, og jeg erindrer endnu den behagelige Følelse, der gennemtrængte os da vi samledes ved Kaffebordet om Morgenen efter at have fuldendt en lang og trættende Rejse, under hvilken jeg havde lidt meget af Kighoste.

Strax fra Begyndelsen blev jeg Kæledæggen saavel i min Moders Familie i Korsør som i min Faders i København, og da min Moder tænkte paa at bosætte sig i Slagelse, for at jeg kunde besøge den lærde Skole i denne By, overtalte min Farfader hende til at blive i København, idet han lovede hende en betydelig pekuniær Hjælp til min Opdragelse. Min Moder fik to Værelser paa anden Sal i det Grosserer Kellermann²⁾, der var gift med min Tante Andrea, tilhørende Hus, Bredgade Nr. 196 og disse Værelser beboede vi saa i 17 Aar. Jeg er gaaet ind i dette Hus som lille Barn, og jeg er draget ud deraf som ung Student med et Livsmaal for mig. Naturligvis kendte jeg hver Krog i dette Hus, og endnu interesserer det mig uendelig at gennemløbe det i Tankerne fra øverst til nederst.

Nu til Dags finder man sjældent et Hus, der kun er beboet af én Familie. Tidligere var det oftere Tilfældet, som f. Ex. med

¹⁾ Han fik udbetalt 896 Rubler af den kejserlige Kasse en Gang for alle.

²⁾ Se Noten foran Side 126.

det nævnte Hus paa tre Etager og Kælder. Ejeren havde sit Værelse og sit Kontor paa første Sal, sit Køkken i Kælderen, sit Sovekammer og sin Dagligstue paa 2den Sal. De andre Værelser vare optagne af Lejere, der mer eller mindre vare knyttede til Familien i Huset enten ved Slægt eller gammel Vane.

Kellermann var født i Hamborg¹⁾. Naar han talte Dansk, blandede han deri en saadan Bunke tyske Udtryk, at han tilsidst ikke kunde tale Tysk uden at blande danske Udtryk deri. Han var en skikkelig, hæderlig og fornøftig, men lidt indskrænket og ret gnaven og pedantisk Mand. Han var meget omhyggelig med sit Toilette, hans næsten skaldede Hoved var omhyggelig pudret; om Sommeren vare et Par Nankins Buxer, Sko og hvide Strømper nødvendige, og naar det blev koldere Støvler med gul Krave og over Livkjolen en mørkeblaa Spencer, som han kun knappede med 2 Knapper. Det gik med ham som med mange andre, som man tror er rige og derfor anser for at være gerrige, at man efter deres Død ser, at de ikke var nogen af Delene. — Kellermann var 20 Aar ældre end sin Kone, som behandlede ham med datterlig Ærbødighed og altid sagde »min Ven« og »De«, naar hun tiltalte ham. De havde ingen Børn. Hun var svagelig, havde ofte Krampeanfald, men en englelig Taalmodighed laa i hendes Udtryk; hendes største Glæde var det utrætteligt at beskæftige sig med huslige Sysler, og hendes Godhed gjorde, at hun var Genstand for alles Kærlighed og Agtelse. Men hun havde ikke tilstrækkelig Kraft til at modstaa sin Faders, sin Adoptivdatters²⁾, sine gamle Tjenestepigers, sin Moppes og sin Papegøjes Tyranni. Foruden disse altid tilstedeværende Tyranner havde hun i Gaarden et fuldstændigt Menageri: Gaardhøns, Perlehøns, Agerhøns, Paafugle, Duer, danske og tyrkiske Ænder og Katte. Da jeg en Dag tilkendegav Ønsket om at have Kaniner, blev et Værelse strax indrømmet mig hertil. Deres Hus og Hjem stod altid aaben for Mandens talrige Søkendebørn, af hvilke de adopterede en Niece, der blev forkælet. Hun var tarveligt begavet og havde en hidsig Karakter. Skønt hun var 15 Aar ældre end jeg, var hun ikke destomindere lige saa barnagtig som jeg, og vi vare næsten altid uenige. Hun begyndte at lære mig Fransk, men det blev ikke til noget med den Undervisning, fordi hun ikke var inde i Sproget, og fordi jeg ikke vilde anerkende hendes Autoritet som Lærerinde.

Til Gengæld var min Onkels Bogholder, Thers³⁾, min Barn-

1) Dette er urigtigt. Kellermann var født i Rendsborg.

2) Louise Elberg, f. ca. 1790, Datter af Premierløjtnant Johan Christian Elberg og Charlotte Sophie Kellermann.

3) Bogholder Peter Christoffer Thers, f. 1771, † 27. Jan. 1838, gift med Marie Elisabeth, f. Simony, † 18. Maj 1844.

doms trofaste Ven. Han var noget tilaars, og gik ligesom min Onkel aldrig paa Kontoret uden at hans skaldede Hoved var omhyggelig pudret. Som stor Børneven gik han om Søndagen ud at spasere med mig eller til en eller anden Forlystelse i Byens Omegn. Jens Jansen¹⁾, der var omtrent paa min Alder og min Skolekammerat, kom hjemme hos min Onkel, og deltog i disse Spasereture og Udflugter; jeg husker endnu med Henrykkelse, at vi sammen begav os til Frederiksberg, Charlottenlund Skov, Knivfabrikken i Sanssouci og Møllen i Brede. Nu er Jansen dansk Konsul og Vinhandler i Cette. Thers giftede sig lang Tid senere med en gammel, rig Skibskaptains Enke i Nabolaget. Hun havde foresat sig at traktere sin Mand, som hun kaldte »min Dreng« med varm Mad tre Gange om Dagen, og Følgen af disse Nydelser blev, at min gamle Ven blev syg og døde for omtrent 15 Aar siden.

Min Tantes to Tjenestepiger, som vare graanede i Tjenesten, havde samme Ret som Pernille hos Holberg til at blande sig i enhver Samtale. Stuepigen Grethe, en lille og fyldig Person, som bar Bornholmerindernes Nationaldragt, viste sig i Dagligstuen med en Støveklud i Haanden for at støve Møblerne af, hver Gang hun antog, at man havde nogle Nyheder at bringe. Saa glemte hun sit Arbejde, stillede sig med Hænderne i Siden foran den Skyldige og lod ham høre sin Mening, idet hun paatog sig en meget vigtig Mine. Det var netop en Tid, der var meget rig paa Begivenheder, nemlig Napoleons sidste Aar. Den Gang var ligesom nu til Dags de Danskes og Tyskes Mening diametralt modsatte. Saalænge de tyske Stater var afhængig af Napoleon, følte Holstenerne sig bedre stillede ved at betragtes som Danske, der vare Napoleons Forbundsfæller, særlig efter at Englænderne havde behandlet os saa skammelig i Aaret 1807; men næppe begyndte hans Lykke at vakle, før de skiftede Mening. Dette gav Lejlighed til mange Rivninger, selv i de mest forsonlige Familier — og til disse hørte min ikke.

Min Bedstefader, som drev Forretning i Kompagni med min Onkel Kellermann og som daglig kom paa hans Kontor, var ligesom hans yngste Søn Carl²⁾ og hans Datter Fru Kellermann ivrige Tilhængere af Napoleon, medens Kellermann og hans Bogholder Thers hældede til det modsatte Parti. Undertiden blev Samtalen ved Bordet, naar den drejede sig om Politik, saa varm, at en eller anden af Bordfællerne i Vrede skød sin Tallerken tilbage og ikke vilde spise mere. Tilsidst blev man enig om ikke at tale om Politik under Middagsmaaltidet.

1) Jens Martin Jansen, † 1890 som fhv. Konsul og Vinhandler i Cette.

2) Politiretssassessor, Kaptajn Johøn Carl Buntzen, f. 13. Febr. 1790, † 30. Maj 1821 paa St. Croix.

Paa Kellersmanns Kontor var ansat en ung Mand fra Flensborg ved Navn Stuhr. En Dag, da min Onkel Carl var paa Kontoret, blev han saa opbragt over Stuhrs antibonapartistiske Ytringer, at han tog sin Hat og gik, idet han gav ham en Ørefigen, hvilket denne modtog uden at gøre Gengæld.

To Værelser paa første Sal vare beboede af Besidderen af et Stamhus paa Fyn, Grev Rantzau¹⁾, da Kaptain, senere Kommandeur for Livgarden til Hest. Han udmærkede sig kun ved sin Paaholdenhed og ved at man i Almindelighed kun saa ham en Gang om Dagen, naar han gik igennem Gaarden og tilbage igen i lang rød Militærfrakke, med pudret Hoved og Tøfler og Pibe i Munden! Saa blev jeg i Vinduet for at se en komisk Scene, der meget ofte gentog sig. I Gaarden var der en stor tyrkisk Andrik, som i Almindelighed var meget stilfærdig, men naar dens Ægtehalvdel laa paa Æg, meget krigersk. I disse Raseperioder angreb den Menneskene uden Hensyn til Stand og Alder ved at flyve hen og hænge sig fast i Nakken og slaa dem med sine lange og kraftige Vinger, hvilket næsten havde samme Virkning, som naar de bleve pryglede med en Stok. Den blev sikkert irriteret ved at se Grevens røde Frakke, thi den fløj til stor Moro for mig altid hen og gav ham den sædvanlige Bastonade, hvis han ikke skyndte sig at tage Flugten, efterladende sine Tøfler paa Slagmarken.

Paa anden Sal boede Lægen Guldbland²⁾ ved Siden af min Moder og mig. Han holdt mere af at spille Violin end af at være Læge og oplivede ved sine almindelig bekendte Tanke-spring og ved sit gode Humør ofte det daglige, temmelig trivielle Liv i vor Familie. Han hadede Ensomhed og befalede sin Tjener, som bragte ham hans Middagsmad, at sætte sig ved Siden af ham for at spise med ham. Han havde en Søster med en temmelig hidsig Karakter. Da Guldbland vilde give hende en Lære, fik han en Aften, da hun ventede Vognen for at tage paa Bal, Kusken til at overlade ham sin Plads og sit Livré. Uden at Søsteren genkendte ham, hjalp han hende med at stige op i Vognen, medens hun brugte Mund, fordi han var kommen saa sent, og sagde ham Gaden og Huset, hvorhen han skulde køre. Han kørte nu paa Kryds og tværs gennem Gaderne og naaede endelig ad Omveje til den angivne Gade. Ballet var allerede begyndt og Musikken spillede, men til stor Overraskelse for den i Vognen indelukkede Dame kørte Vognen forbi Huset, hvor Ballet var,

¹⁾ Kmr., Oberst Carl Frederik Greve Rantzau til Frederikslund, Søholm og Brahesholm, f. 1778, † 2. April 1851.

²⁾ Etatsraad, Stiftsfysikus i Odense Christian Anker Vilhelm Guldbland, f. 1780, † 15. Okt. 1847.

gjorde paa ny en stor Omvej, og kørte saa endnu nogle Gange forbi Huset. De Forbipasserende saa forbavsede Damen aabne Vinduet, stikke Hovedet ud og med høj Røst skænde paa Kusken, som syntes døv som en Krukke. Hendes Overraskelse var stor, da hun, da Kusken tilsidst standsede foran Huset og skoggerleende aabnede Vogn døren, opdagede, at det var Broderen.

Guldbrand, som senere blev ansat som Distriktslæge i Maribo, spillede en Dag paa Violin, da en Bonde traadte ind og begyndte paa en lang Udvikling om sin vattersotige Kones Sygdom. Da han ikke vilde opsætte det begyndte Musikstykke, og kun vilde se saa hurtigt som muligt at blive fri for Bondens Vrøvl, stillede han sig foran ham, og idet han spillede rigtig forte, gentog han flere Gange syngende: »Mod Vattersot findes intet Lægemiddel«, indtil den forbavsede og vrede Bonde gik sin Vej.

Denne originelle Læge tilsaa mig under en temmelig haardnakket Koldfeber, som jeg blev angrebet af, da jeg var 7 Aar. Jeg husker endnu, hvorledes han under sine Besøg foretrak at spille Fjerboldt, og jeg glemmer aldrig hans tvivlraadige Udtryk, da Feberen, trods de Lægemedler, han lige havde foreskrevet, steg igen.

Om Sommeren opholdt min Moder sig hos sin Familie i Korsør og i denne Bys Omegn, medens jeg maatte blive i København for at gaa i Skole, og jeg boede da hos min Bedstefader i Store Kongensgade 51. Det var en stor Forandring for mig, som hidtil havde nydt en ubegrænset Frihed i min Onkels Hus. I mine Fritimer var jeg stadig under min Bedstefaders og hans Families strænge Opsigt. Her var aldrig Tale om Fornøjelser, som passe for Barndommen, tværtimod var jeg til Stadighed Genstand for Reprimander, og lidt efter lidt blev jeg saa overbevist om mine Slægtnings Ufejlbarlighed og Alvidenhed, at jeg endte med at indbilde mig, at de kendte mine skjulteste Tanker, og at jeg maatte beflicte mig paa ikke at lade andre Tanker opstaa hos mig end dem, der var hævede over deres Dadel. Min Tante Stine¹⁾, som var en meget belæst Dame og Genstand for min dybeste Respekt, gennemgik mine Latinlektier med mig, men hun viste ikke synderlig Taalmodighed ved dette Arbejde, thi hun fortalte mig gentagende Gange, hvorledes hun selv, min Fader

¹⁾ Anne Christine Buntzen, f. 5. Juni 1778, † 25. Okt. 1859. P. Hjort skriver om hende (Udv. Breve, 2. Saml., S. 436—41): Denne saa aandrige Dame holdt jeg for den genialeste danske Kvinde, jeg har haft den Ære at være kendt med. . . . Hendes dybsindige Aand fandt i mange Aar Næring ved Studium og Grublen over Livets Opgave, som hendes Hjertes Glød Kæling ved Sang og Klaverspil, hvilket hun med sjælden Smag og Færdighed udøvede.

og min Onkel Carl i min Alder — jeg var den Gang 8—10 Aar gl. — vare langt videre, hvilket voldte mig megen Sorg.

Jeg var kun 6 Aar gl., da jeg blev sat i Hr. Eberhards¹⁾ Skole i Vingaardsstræde. Han var gammel, lam i højre Side, og en rigtig Skoletyran. — Han pryglede og skrev udmærket med venstre Haand. Han har den Fortjeneste af min Opdragelse at have givet mig de første Stokkeprygl, som, da jeg havde korte Ærmer, flaaede Huden af min Arm. Han døde Aaret efter, og Stokkens Herredømme vandrede over i Hr. Reistrups Hænder; men da Skolen kom i Vanry — jeg husker ikke af hvad Grund — , blev jeg sat i Hr. Kjøpckes²⁾ Skole i Dronningens Tværgade; denne gjorde stort Staahej af mine Evner, og hævdede at man maatte lade mig studere. Imidlertid tror jeg, at hans gode Mening snarere kom deraf, at han lettere kunde sætte sig i Respekt hos mig, som medbragte til Skolen en bedre Opdragelse fra Hjemmet end de andre Elever. Han var en god Mand, men havde en hidsig Karakter, og ligesom Kusken paa sit Kuskesæde aldrig slipper Pisken, havde han uafbrudt Stokken i Haanden og betjente sig stadig af den. Hvad Eleverne angaar, var det aldeles ikke en Skam at blive pryglet, det var tværtimod en Ære at lide en Tugtelse uden at klage, og jeg var mindre anset, fordi jeg kun sjældent blev slaaet, og fordi jeg ikke var blandt dem, der plejede at slaas paa Næver; thi Skolen blev drevet efter spartansk Mønster. En Dag morede Skolebestyreren sig med i Stedet for at undervise at fortælle os om Mestertyven Jean Michel, og om den Behændighed, hvormed han undgik de Bestjaalnes og Politiets Efterstræbelser. Den følgende Dag blev min Sidekammerat i Geografitimen sat i stor Forlegenhed ved et Spørgsmaal om, hvorved Augsburg var berømt, og sparkede mig, for at jeg skulde hviske ham det. I Stedet for at hviske det, jeg vidste om den Augsburgske Konfession, sagde jeg til ham: »Det er der, hvor Jean Michel er født«, og til min store Skræk gentog han disse Ord for Læreren. Denne mente ikke destomindre, at der her ingen Grund var til som sædvanlig at tildele en Revselse, men fortalte til min Glæde Historien til en anden af Skolens Lærere, som et Bevis paa et ni Aars Barns store Aandsoverlegenhed. — En anden Gang deltog jeg i et andet Skælmsstykke, som Læreren selv gav Anledning til. Denne var hensunken i dybe Drømmerier, hvilket ofte var Tilfældet, og i det han stirrede op i Luften, holdt han Stokken i den Haand, som hvilede paa Bordet. Saa trak vi Skoledrenge Stokken ganske sagte ud af Haanden skjulte den og

1) Institutsbestyrer Salomon Christian Eberhardt, f. 1758 † 19. Febr. 1843.

2) Institutbestyrer Peder Kjøbke, f. 1769 † 25. Septbr. 1846.

satte en Blyant i Stedet, derpaa gjorde vi en saa forførdelig Larm, at han blev revet ud af sine Drømmerier. Han løftede Haanden for at slaa os, men blev selv slagen ved at se sit Scepters Forvandling og vore leende Ansigter og var godmodig nok til at more sig over vort Skælmsstykke og selv at le med. Denne Maade at haandhæve Disciplinen paa faldt meget i min Smag. Dog havde jeg ogsaa mine slemme Timer. Hr. Proft¹⁾ var vor Lærer i Tysk. Han hørte til Københavns Løver og blev senere temmelig bekendt dels ved sine Theaterkritiker i et Underholdningsblad, for hvilket han var Redaktør, dels ved en Karikatur, som man offentliggjorde af ham med Inskriptionen: »*risum teneatis amici*«, dels endelig ved den triste Skæbne, der ramte ham, da han blev overbevist om og straffet for at have stjaalet en Bog hos en Boghandler. Denne Sproglærer pinte os med den tyske Grammatik, som vi maatte lære uden at forstaa et Ord deraf. Da jeg en Dag ikke kunde svare paa Spørgsmaalet, hvad Fortid i Infinitiv af Verbet »*ich bin*« hed, gav han mig Mdlg. i Karakter. Aldrig havde jeg følt en saa stor Sorg. Grædende løb jeg til min gode Beskytter Købcke. Jeg forklarede ham min Frygt for min strænge Bedstefader, og Hr. K. gik i Forbøn for mig hos Hr. Proft, der i sin Iver forandrede Karakteren til Mg., men da han ikke slettede den anden Karakter ud, men kun satte en Streg derover, raadede Hr. K. mig til at gøre den ulæselig, hvad jeg gjorde paa en saa ubehændig Maade, at min Bedstefader paastod, at jeg havde forfalsket min Karakterbog, og jeg var i lang Tid i Unaade som et daarligt Subjekt.

Det var ogsaa en stor Sorg for mig, at jeg til Duksepladsen i Skolen tilsidst fik en Rival, en af mine Kammerater ved Navn Grüne²⁾. Det var en begavet og livlig Dreng, men der var ingen Udsigt til at han vilde faa Anvendelse for sine Evner; thi han kom i Lære hos en almindelig Haandværker, hvilket jo ofte dræber de aandelige Anlæg. Han har dog senere forstaaet ved sin Begavelse at bane sig Vej og har naaet en anset Stilling som Redaktør for »Københavns Kurer«. For ikke længe siden fornyede vi vort Bekendtskab i »Athenæum«, og han fortalte mig da, at baade i København og i Udlandet havde hans Stilling som Drejersvend givet ham Lejlighed til at tænke over Borgerens og navnlig Arbejderens daarlige Stilling, og at det var herigennem, at han var bleven ført ind paa Journalistikens tornefulde Vej. Senere har han aldrig nærmet sig mig; han ser i mig vel et Medlem af det Bureaukrati, som det er hans Opgave at bekæmpe

¹⁾ Henrik Christian Gottlieb Proft, Medredaktør af „Dagen“, f. 1795, † 19. Juli 1828.

²⁾ Journalist Johan Peter Martin Grüne, f. 1806, † 19. Febr. 1878.

og oven i Købet et Medlem af en Domstol, der har den ubehagelige Pligt at sætte en Skranke for Pressens Udskjelser.

Snart var der ikke mere for mig at lære i Hr. K's Skole. Det var naturligt, at jeg mente om mig selv, at jeg havde lært usædvanlig meget, og min Forfængelighed led derfor et følelig Knæk, da jeg kom i Borgerdydskolen — og blev sat i laveste Klasse. I denne »akademiske Planteskole« tilbragte jeg mit Liv fra 1816 til 1824. Skolen var et sandt Tvangshus for 200—300 Elever, med Hensyn til Arbejde strængere og til Disciplin ligesaa stræng som vore Tvangsarbejdsanstalter. Alt var lagt an paa i en saa lang Skoletid som muligt at belemre de unge Menneskers mere eller mindre lærvillige Hoveder med en Masse Kundskaber, man skænkede aldeles ikke de fysiske Kræfters Udvikling nogen Tanke og arbejdede ikke paa at gøre Legemet skikket til at udholde Overmaalet af de aandelige Anstrængelser. Tænk blot et ungt livligt Menneske, der hver Dag sidder paa en Skolebænk af respektabel Haardhed, bøjet over Bogen fra Kl. 9 om Morgen til 7 om Aftenen med en Afbrydelse af blot 2 Timers Middag. Hver Time blev en ny Videnskab doceret af en ny Lærer, som bragte nye Kræfter med og forlangte, at 20 Disciple — dette Tal bestod Klasserne af — skulde følge Traaden i hans Tanker og Udvikling med nogenlunde samme Opmærksomhed, noget man næppe kan forlange af den modne Mand. Hertil kom at Pædagogikken paa den Tid stod langt tilbage for Nutidens, at Lærebøgerne var meget vanskeligere at lære end dem, man benytter nu til Dags, og at man om Aftenen bragte en Bunke Lektier med hjem, der skulde læres udenad. og Opgaver, som skulde være færdige, inden man igen gik i Skole; en Dreng var paa denne Maade, særlig i de sidste Skoleaar, optaget en god Del af Natten.

De mest udmærkede unge Videnskabsmænd blev antagne som Lærer. Der var utvivlsomt blandt dem Mænd baade med Karakter og med dyb Følelse for Ungdommens Sorger og Glæder, men deres Undervisningstid var for begrænset og Elevernes Antal for stort til, at de kunde beskæftige sig med hver enkelt og vinde hans Tillid og Hengivenhed. Eleverne og Lærerne stode altid fremmede overfor hinanden. Andre Lærere var uøvede Pedanter, hvis største Fortjeneste var, at deres ubehændige Manerer og Maade at tale paa var Elevernes Hovedmorskab i deres ensformige Liv. Men vé det Barn, som ikke paa samme Tid opøvede sig i at skjule sine Tanker, men som med ægte Følelse for det latterlige forraadte den Virkning, som Lærerens Pedanteri udøvede paa ham. Han fandt i denne en Tyran, som uden Medlidenhed forfulgte ham og bagvaskede ham hos Skolens Inspektør. Jeg er overbevist om, at mangen Elev har mistet Modet ved denne

Forfølgelse, forladt Skolen og er gaaet tabt for den hæderfulde Vej, han var bestemt til fra Begyndelsen. Trods dette forøgedes Elevernes Antal stadig, og Skolen var berømt som Hovedstadens bedste, fordi de Studenter, som udgik derfra, udmærkede sig ved deres betydelige Kundskaber. Skolens Inspektør, Professor Nielsen¹⁾, var af alle de Originaler, jeg har kendt, en af de mærkeligste. Han havde modtaget Skolen i en elendig Tilstand. Hans Forgænger Møller²⁾ var Børsspekulant og beskæftigede sig i Krigens Tid mere med Kaperbreve end med Skolegerningen; der var saa ringe Disciplin, at Eleverne tvang Lærerne, som ikke vare efter deres Smag, til at indgive deres Bøgen om Afsked, og Forældrene til det lille Antal Elever, der endnu var tilbage, vilde ogsaa lade disse forlade Skolen, da Nielsen, som var traadt i Spidsen for Anstalten, opfordrede Forældrene til at lade deres Børn blive endnu nogen Tid. Takket være sin ubøjelige Karakter sejrede han over Oprørerne, og ved sit administrative Talent og sin utrættelige Iver lykkedes det ham, inden der var gaaet lang Tid, at hævde Skolens Traditioner. Nielsen var en jysk Bondedreng, og man fortalte, at han havde været Tjener hos Amtmand Sporon³⁾, som opdagede hans Evner og hjalp ham til at studere. Han var næppe 50 Aar, da jeg kom ind i Skolen, var ret svær og vraltede hurtigt afsted som en And. Han havde et bredt Ansigt og flakkende Øjne; naar han med stræng Mine og rynket Pande fæstede dem paa en Elev, som havde begaaet en Fejl, fik han ham til at skælve, for han havde sagt et Ord. Det blev meget værre, naar han efter et Øjebliks Tavshed begyndte at tale, staaende med Hænderne i Siden og vuggende sig fra den ene Side til den anden. Som Følge af den stadige Undervisning havde hans sagte Stemme antaget en haard Klang og han talte stødvis, hvilket karakteriserede baade hans Tale paa Katederet og i det daglige Liv. Han gentog de første Stavelser og blandede disse Gentagelser med underlige Lyde omtrent som »sinne! sinne! sinne!« medens hans stirrende Blik forraadte en Distraktion, som om han imidlertid vilde overveje det, han skulde sige eller gøre. Naar han havde stillet sig saaledes op foran en Elev, som han vilde give en Reprimande, begyndte han sin Tale med en Stemme, der lignede en sig nærmende Torden, indtil Uvejret brød løs over Delinkventen i en

¹⁾ Professor Michael Nielsen, f. 8. Decbr. 1776, † 11. Febr. 1846. Efteraar 1810—Foraar 1844 Bestyrer af Borgerdydskolen i Kbhvn.

²⁾ Bertel Christian Ludvig Møller, f. 26. Okt. 1776, † 13. Nov. 1828. 5. Decbr. 1806 til Efteraaret 1810 Bestyrer af Borgerdydskolen i Kbhvn.

³⁾ Amtmand over Koldinghus Amt Benjamin Georg Sporon, f. 3. Juni 1741, † 23. Marts 1796.

Byge Ord, under hvilken den tordnende Jupiter ofte ramte ham i Hovedet med sit Lyn i Form af en Bog eller en tyk Haand, alt eftersom Afstanden var stor eller lille.

Men det højtideligste Øjeblik var uimodsigeligt det, naar vor Hersker Onsdag Eftermiddag sad ved et langt Bord for at bedømme de Synder, der vare begaaede den foregaaende Uge, og diktere Straffene derfor; disse bestod i et vist Antal Stokkeslag, som uddeltes med Niensens egen Haand, eller i at den skyldige sad over, hvilket paa en vis Maade var at sætte Delinkventen i Krumjærn, thi han skulde sidde med Hænderne fast paa Knæerne og Hovedet nede paa Brystet, og var saaledes tvunget til fuldstændig Lediggang. Synderne bestod sædvanligvis i de i Timerne givne daarlige Karakterer, der dog som oftest ikke afgav nogensomhelst Maalestok for Elevernes Flid. Nielsen selv uddelte dem ofte efter sine Luner eller i Henhold til Graden af den Yndest, hvori de forskellige Elever stod hos ham, og nogle Lærere gjorde paa samme Maade. De havde ligesaa godt som Fyrsterne deres Yndlinge, og den Elev, som var i den lykkelige Kasus, undgik Reprimander, medens den, som var falden i Unaade, intet kunde gøre tilpas. Elevernes senere Liv, har ikke vist, at den Forskel, der saaledes blev gjort i Skolen, var berettiget, thi mangan Favorit blev aldrig til noget; som et Exempel kan Bartholin¹⁾ nævnes. Nielsen fik ham gjort til sin Efterfølger, men han var for en halv Snes Aar siden nødt til at flygte til Udlandet efter at have gjort sig skyldig i Lovovertrædelser. Andre, som vare i Unaade hos Nielsen, ere blevne en Pryd for den Stand, som de have helliget sig, blandt andre den kloge Matematiker, Professor B.; han var som Skoledreng Genstand for en saadan Forfølgelse, at selv naar han kunde sin Lektie paa sine Fingre, kunde han, naar han af Vanvare gjorde den mindste Fejl, være sikker paa en temmelig stræng Irettesættelse. Følgerne af denne Opdragelsesmaade var imidlertid, at Størstedelen af Eleverne fra Skolen medbragte det mest brændende Had mod enhver Slags Uretfærdighed, saa flere af dem siden have taget en væsentlig Del i de politiske Kampe for at erhverve Garantier imod de offentlige Misbrug; Iver og Punktlighed i deres Virksomhed er bleven til deres anden Natur, og de lod sig ikke let ved nogen Hindring bringe til at opgive et Maal, de havde sat sig. Men det Indtryk, Nielsen gjorde paa os, holdt sig saa stærkt, at mine Skolekammerater ligesom jeg selv ofte senere hen i Livet drømte at vi vare i Skole og i Angst vaandede os ved ikke at kunne

¹⁾ Johan Christian Bartholin, f. 28. Jan. 1816, † 2. Juni 1884. 1844—1846 Bestyrer af Borgerdydskolen.

huske et Ord af vor Lektie og bleve overraskede ved at kunne tilfredsstille Nielsen med Svar, givne hen i Vejret.

3 eller 4 Uger i den stærkeste Sommervarme havde Skolen Ferie. Jeg tilbragte den med min Moder hos hendes Familie; i de første Aar hos hendes Stedfader, Købmand Berg¹⁾, i Korsør, og dernæst, efter at min Bedstemoder var død, hos hendes Søster, der var gift med Kaptain Eggers, Ejeren af Herregaarden Dyrehovedgaard (nu Taarnborg) nær ved Korsør Bugt. Hvilken Adspredelse var det ikke for et livligt Barn, der var vant til Skolens strænge Disciplin! Jeg syntes, at Livet for mig indskrænkede sig til disse faa Uger, og at den øvrige Del af Aaret var et nødvendigt Onde, som jeg maatte underkaste mig for at naa til mine brændende Ønskers Maal — den næste Ferie. Jeg var som Døgnfluen, der efter en lang Puppertilværelse, i faa Øjeblikke, fri for Baand, boltrer sig i Luften for snart at synke død til Jorden, hvorfra den er fløjet op. Efter i lang Tid at have indaandet Hovedstadens slette Luft var det en ubeskrivelig Glæde for mig, som næsten aldrig kom op paa en Vogn, at køre igennem Sjællands smukke Egne, at gøre Holdt ved Roskildes ærværdige Domkirke og i Skovene, som omgive Kroerne ved Osted og Krebshuset, og at køre til den anden Ende af Sjælland, hvor jeg i det fjærne øjnede Korsør Kirke, der ovenpaa havde en Telegrafstation i Stedet for Klokketaarn. Beviset for, at den Henrykkelse, jeg følte ved at se disse herlige Ting, bundede i mine egne Følelser og ikke blot i Egnenes Skønhed, det er, at de maleriske Egne ikke mere havde den Tillokkelse for mig, da jeg betragtede dem paa Tilbagereisen fra Korsør til København, naar jeg skulde begynde paa Skolen igen. Naar jeg senere, efter at være kommen hjem, sad og læste i mine Bøger for at lære mine Lektier, passerede lidt efter lidt Indtrykkene fra min Rejse Revy hen over Bladene og forvirrede mig i den Grad, at jeg havde svært ved at lære og huske Indholdet, men saa meget desto dybere gravede disse Billeder sig ind i min Erindring. Men hvad der fuldstændig undgik min Opmærksomhed var, at der i min Moders Familie var mange Hændelser, der vare egnede til alvorlige Betragtninger. Jeg aandede kun i Følelsen af alle de Kærlighedsbeviser, som jeg fik, og den ubegrænsede Frihed, som jeg nød.

I de første Aar efter vor Ankomst til Danmark tilbragte min Moder og jeg som sagt Sommeren i Korsør hos hendes Stedfader, Købmand Berg, som havde det største Handelshus i Byen. Der fandt jeg en vid Mark for mine Barnelege. Jeg var snart i Butikken og nød de lækre Sager, som den frembød en Overflod

¹⁾ Se Noten foran Side 132.

af, snart i den store Gaard, snart i Brænderiet, Kostalden, Hestestalden, Haverne, paa Markerne og i den store hollandske Mølle, som hørte til Ejendommen. Jeg morede mig mellem Husdyrene, mellem Høstkarlene og Møllersvendene paa en saadan Maade, at jeg, hvad disse Haandteringer angaar, var meget kyndigere end unge Københavnere i Almindelighed ere det.

Blandt de mærkværdige Hændelser fra denne Tid husker jeg at en Ugle, der ved højlys Dag var fløjet ind i Høsehøuset for at stjæle Høns og blev opdaget derinde og dræbt med Stenkast, og at en Trane havde slaaet sig ned i Baggaardens Kær for at tage de Fisk, der var deri, men særlig har Fugleskydningen præget sig fast i min Erindring. Tidlig om Morgenen den paagældende Dag drog Skytterne i Procession, bevæbnede med Bøsser og prydede med Broderskabsmærket, en Sølvfugl paa et grønt Baand, med Hornblæsere i Spidsen og en Mand, der paa en Bakke bar Fuglekongens store grønne Baand og Sølvgevinsten, som straaede i Solen, til Korsør Skov for at skyde til Fuglen, der sad paa Enden af en lang Stang. Om Eftermiddagen kørte deres Familier ud i Skoven, hvor man dansede. Jeg husker endnu min Utaalmodighed, da jeg ventede paa Vognen, som endelig skulde køre mig derud, og min Glæde over at komme derud, hvor man samlede i Seildugsbaracker — saakaldte Telte. Jeg fik Lov at danse med mellem de Voxne, flere af Mændene havde trukket deres Frakke af og dansede i Skjorteærmer for at holde den stærke Varme ud, og da jeg vilde gøre det samme, kunde jeg ikke forstaa, hvorfor en af mine Slægtninge sagde, at det ikke var ganske passende.

Men hvad kunde lignes ved min Glæde, da jeg selv fik et Selskab hjemme af Byens Drengene, som i min Bedstefaders Eng skød efter en Fugl med Bue og Pile. Et lykkeligt Skud gjorde mig til Fuglekonge og prydet med et grønt Baand blev jeg i Procession baaren hjem.

Næste Sommer var det store Hus med hele dets Glans et lukket Paradis for mig, min Bedstefader havde mistet en stor Del af sin Formue, han havde solgt den store Ejendom og var flyttet hen i et forfaldent og meget mindre Hus, hvor Mureren og Maleren vare beskæftiget med at sætte det i beboelig Stand, da jeg kom. Min gamle Bedstemoder var bleven blind og havde trukket sig tilbage til et ensomt Værelse. Det var utvivlsomt en betydelig Forskel, men i min Alder finder man sig i enhver Forandring. Jeg morede mig uendelig ved at se Haandværkernes Arbejde og jeg beundrede især Byens Malers Fantasi, naar han dekorerede Tapetet over en Dør med fantastiske Arabesker, blandt hvilke to Sommerfugle bundne i Baand tiltrak sig min specielle Opmærksomhed.

Da jeg vilde efterligne hans Kunst paa Dueslaget, men ikke havde anden Farve end Rødkridt og Blæk, bar mine Klæder ofte Mærker af mine Malerier, og min Kunst paadrog mig derfor stadige Bebrejdelser af min Moder.

En Sommer senere var Sceneriet paany forandret. Min Bedstemoder var død, og min Moders Stedfader havde delt sin Formue med sine Børn, mellem hvem der ingen intim Forbindelse mere var. Min Moder og jeg opholdt os den Gang hos hendes Søster, der var gift med Kaptain Eggers¹⁾, Ejer af Herregaarden »Dyrehovedgaard«, der som nævnt laa paa den modsatte Side af Korsør Bugt, paa Skraaningen af en Høj, som dannede et udmærket Terræn for den store Have, der strakte sig ned til Bugtens Bred, hvor der var Baade til at gøre smaa Udflugter til forskellige henrivende Steder i Bugtens skovkransede Bredder. Der lærte jeg at skatte og beundre maleriske Egne og at tegne efter Naturen. Der lærte jeg ogsaa at interessere mig for Oldsager ved at se den uhyre Masse Sten, som de første Beboere havde ophobet for at danne snart en Begravelsesplads, snart en Domstol, snart et Alter, af hvilke der var flere her paa denne Egn. Min barnlige Fantasi blev især grebet ved Synet af en uhyre Sten, der befandt sig nær ved Indkørselen til Herregaarden i en Fordybning i Jorden. Sagnet gik, at fordum vare to Kæmper, af hvilke den ene boede paa Taarnholm, den anden i Korsør eller maaske i Nyborg, komne op at skændes; den ene af dem greb med sin kraftige Haand Stenen og kastede den mod sin Modstanders Hus, men den faldt i Stedet paa det ovenfor angivne Sted og borede sig ned i Jorden. Den anden kastede til Gengæld et uhyre Stykke Jord, som faldt midt i Korsør Bugt, hvor den dannede en stejl Høj. Paa den øverste Del af Stenen saa man spredt rundt omkring 5 Fordybninger af rund Form, som man sagde var Mærket af Kæmpens fem Fingre. Thiele har

¹⁾ Kaptain Niels Christian Eggers til Dyrehovedgaard og Taarnholm, † 19. Sept. 1842 paa Dyrehovedgaard, havde i sit Ægteskab (7. Aug. 1794 i Korsør) med Poulina Garb, døbt 2. April 1775 paa Holsteinborg, † 7. Juni 1820 paa Dyrehovedgaard, Børnene:

1) Sophie Marie Henriette Eggers, f. 8. Juli 1796 paa Dyrehovedgaard, † 14. Maj 1879 i København. Gift..... med Major Henrik Wessel Platou, f. 1788, † 5. Okt. 1861 i Kbhvn.

2) Christian Bjørn Eggers, døbt 1. Decbr. 1797 paa Dyrehovedgaard. Skal være gaaet som Organist til Norge.

3) Frantz Ludvig Eggers, f. 3. April 1799 paa Dyrehovedgaard; gik til Sverig.

4) Medea Laurentine Eggers, f. 28. April 1804 paa Dyrehovedgaard, † i Novbr. 1828 paa Dyrehovedgaard.

5) William Eggers, f..... var ved Faderens Død Forvalter paa Rønningesøgaard.

i sine Samlinger omtalt Sagnet. Den følgende Ejer af »Dyrehovedgaard«, Theil¹⁾), havde saa lidt Interesse herfor, at han har ladet Stenen kløve og lave Grænsesten deraf.

En Dag gjorde jeg med Familien og flere andre Venner en Seilads til Sprogø. Denne for Overfarten om Vinteren, naar Bæltet er til-lagt, saa vigtige Ø, bestaar af to skæve Høje, paa den højeste af disse finder man Ruinerne af en Bygning, uden Tvivl en gammel Borg, hvorfra fordum en Viking har foretaget sine Røvier, og jeg gisnede, at det maatte være herfra, at Kæmpen havde kastet den store Sten, hvorom jeg har fortalt. I Thieles Samlinger af populære Sagn finder man ogsaa Enkeltheder, der fortæller os, at Hellig Anders, Stifteren af Antvorskov Kloster ved Slagelse, modtog i Gave af Kongen saa meget Jord, som han kunde ride om paa et natgammelt Føl. Vi lære ligeledes, at den hellige Mand satte sig op at trave paa sit lille iltre Dyr og først standsede, da han havde redet om alle Byen Slagelses store Marker, og at han satte et Kors i Jorden dér, hvor han endte Ridtet. Hver Gang jeg fik Lov at ride til Slagelse, undlod jeg aldrig med megen Ærbødighed at betragte et Kors eller sort Mærke, der stod paa Marken og som man paastod, at Nutidens Mennesker ikke turde tage bort, for at ikke en saa ugudelig Handling skulde trække Pesten til Egnen.

Da min yngste Kusine Medea og jeg en Dag løb sammen paa de store Marker ved Gaarden og Bugten, standsede vi ved en Række store Sten, som med ringe Afstand mellem hinanden gik ned til Strandbredden. Fordum havde Bredden her sikkert tjent til Udskibningssted for en Viking, jeg tænkte mig, at der tidligere havde været meget mere Vand i Bugten end nu tildags, fordi alle Stenene indtil en Linie, som var omtrent en halv Alen over daglig Vande, vare af en mørkere Farve end den højere liggende Del og næsten helt sorte; hvis jeg den Gang havde kunnet lidt Geologi, havde jeg utvivlsomt heri fundet et Bevis paa den Kendsgerning, at vort Lands Jordbund efterhaanden hæver sig. Den sammenhængende Række Sten indbød os til at forsøge hvor langt vi kunde naa ud i Bugten ved at springe fra den ene til den anden, det lykkedes os udmærket, og vi naaede frem til et lille tørt Sted, bedækket med Græs og beskyttet af Havet. Vor Fantasi førte os pludseligt hen paa Robinsons Ø, vi tog Øen højtidelig i Besiddelse som vor Ejendom, gav den Navnet »Banø« og bragte som et Bevis paa Øens blomstrende Tilstand, nogle Sivblomster med hjem derfra.

¹⁾ Købmand Chr. Theill, f. 1783, † 11. Marts 1824.

Da Ferien var forbi, tænkte jeg i København hele Tiden paa min elskede Ø, som nødvendigvis straks ved min Tilbagekomst det følgende Aar maatte opdyrkes og sættes i Forsvarsstand med Batterier og Kanoner. I mine Fritimer lavede jeg Huse, som kunde tages fra hinanden og skjules i en Grav, jeg lavede Flag, lavede Kanoner og en Blyplade, der bar en latinsk Inskription, som skulde graves ned i Øens Skød, og hvis den en Dag efter Aarhundreders Forløb skulde blive gennemsøgt, skulde berette Efterverdenen, hvem der havde været Øens første Herskere. Endelig kom Befrielsens Dag, og med alle de kostbare Genstande kom jeg til »Dyrehovedgaard«, hvor jeg udkrammede dem foran min Kusine, som jeg opfordrede til hurtigst mulig af hjælpe mig med at stille dem op paa Øen; men min Kusine, som var et Aar ældre end jeg, og som var i den begyndende Bachfisch-Alder, betragtede dem med megen Kulde og forsikrede mig til min store Ærgrelse, at da hun allerede tog Del i alle Omegnens Baller og Selskaber, fandt hun det ikke passende at være med til disse Barnagtigheder; jeg blev altsaa nødt til at begive mig alene over til Øen. I flere Dage kunde jeg ikke komme over paa den, da den var oversvømmet af Havet, og da jeg endelig begyndte at grave med en Spade for at nedlægge den kostbare Plade med Inskriptionen i Jorden, fyldtes Hullet med Vand, saa jeg ikke kunde beslutte mig til at drukne dens lysende Skrift; jeg kedede mig snart over at være Enehersker og Øens eneste Beboer, og jeg forlod Besiddelsen uden at tage Forholdsregler for at opbevare den interessante Plade for Efterverdenen. En anden Gang hengav jeg mig til ornitologiske Studier. Naturhistorielæreren Faber havde vist sine Disciple, hvorledes man udstopper Fugle, hvilket han selv gjorde med stor Dygtighed, saa jeg indbildte mig, at det var den letteste Sag af Verden. Da jeg var ankommen til »Dyrehovedgaard«, ytrede jeg et Ønske til min Onkel om at faa nogle Fugle for at udstoppe dem, og min Onkel, som interesserede sig for mit Forehavende, og som var en utrættelig Jæger, skred øjeblikkelig til Værket og bragte et stort Antal tildels temmelig store dræbte Fugle hjem, men før jeg kunde faa de nødvendige Redskaber, og før jeg havde endt det første Forsøg, vare alle Fuglene ødelagte af den Varme, som det den Gang var, og jeg opgav snart dette væmmelige Arbejde. Endelig vilde jeg lave en Tegning af Herregaarden med dens talrige Udbygninger og Haver, jeg valgte mit Udsigtspunkt paa Højen af en Nabomark, hvor jeg opstillede et Telt for at beskytte mig imod Solens brændende Straaler. Hver Morgen fandt jeg mit Telt væltet af Køerne, jeg maatte saa begynde med at stille det op paany, ved dette Arbejde var den bedste Del af Dagen tabt, og førend jeg havde endt Halvdelen af Tegningen, var Ferien til Ende.

Ferien varede kun 3 Uger, og da jeg som sagt havde store Forehavender for, var det meget vigtigt for mig af Hensyn til det, jeg vilde udføre i dette Tidsrum, at forlade København uden Ophold og at vende saa sent som muligt tilbage, jeg maatte altsaa tage til Takke med den første Vogn, jeg mødte, men som oftest skuffede den mig med Hensyn til Befordringshurtigheden.

Dagen efter at være bleven færdig med Examinen, som gik lige forud for Ferien, skyndte jeg mig at undersøge Gæstgiverstederne paa Vestergade for at finde en Vogn; jeg havde det Held at møde en Vognmand fra Korsør, som hed Peder Svendborg, og som tilbød mig en Plads for 4 Daler, en Sum, som var meget stor i Betragtning af min Alder og hans Vogns Karaktér, men jeg fandt Summen meget rimelig, naar bare han uopholdelig bragte mig til mine Ønskers Maal. Jeg vendte hurtigt tilbage til min Tante, som fra Foraaret, da min Moder var rejst paa Landet, havde været mig i Moders Sted; hun fyldte min Botanisérkasse med Smørrebød, forsynede mig med en Flaske Limonade og hjalp mig med at pakke min Vadsæk, der blandt andet indeholdt en Vest og et Par Bukser af græsgrønt Bombasin, til hvilket Klædningsstykke jeg nærrede et hemmeligt Nag af følgende Grund:

Den første Gang jeg iført denne straalende Dragt kom ind i Skolegaarden, hvor de 250 Elever vare samlede, fik et genialt Hoved den Idé at raabe: »Se Hornfisken med de grønne Ben« som kommer dér. Øjeblikkelig genlød hele Gaarden af lutter Raab: »Se Hornfisken, se Hornfisken!« Jeg vilde skjule mig, men forgæves, fra hvert Vindu, hver Væg, hver Krog hævede Raabet: »Hornfisk, Hornfisk« imod mig, — et Øgenavn, som Kammeraterne siden gav mig, og som de gentog særlig ofte, da de saa, hvormeget det drillede mig. Jeg vilde altsaa hellere have ladet Klædningsstykket blive i København end vise mig som Hornfisk paa Landet, thi jeg indbildte mig, at det var umuligt, naar nogen saa mig udmejet paa den Maade, at de ikke skulde falde paa at kalde mig »Hornfisk«. Men jeg havde faaet Dragten af min Tante, som paastod, at den passede mig rigtig godt, og hvad Øgenavnet angik, da var det en ren Barnagtighed. Jeg blev altsaa nødt til at tage den med.

Den følgende Dag gik jeg tidlig om Morgenen til Gæstgivergaarden med Vadsækken og Flasken under Armen og Botanisérkassen paa Ryggen for at begive mig paa Rejsen, men Vognmanden var ikke saa præcis som jeg. — Det var en lille tyk Mand med et fedladent Ansigt og et Omfang, der hverken tillod ham nogen hurtig Bevægelse eller at lægge Armene over Kors, naar han vraltede afsted som en And. Paa mine gentagne Spørgsmaal naar han skulde afsted, gav han snart en snart en anden Grund, som hindrede ham i at læsse Vognen og begive sig paa Vej. Paa denne Maade

gik Dagen og ligeledes den følgende, og til min Tanets store Overraskelse kom jeg om Aftenen hjem, belæst som et Æsel, for at tilbringe Natten hjemme. Den tredje Morgen begav jeg mig pany til Gæstgiverstedet, hvor jeg begyndte at føle mig hjemme og morede mig ved i Gæstestuen at se Hr. Svendborg uophørlig spille »Trekort« med Opvarterne og Stavgæsterne og ved at høre de mig hidtil ukendte Udtryk, som de trakterede hinanden med. Jeg spiste mit Smørrebød i dette Selskab; en Gang lykkedes det mig at redde min Flaske ud af en Opvarters Klør, der var i Færd med at tømme den i et Drag, men gav sig til at skænde, fordi den hverken indeholdt Brændevin eller Vin. — En Gang fandt Peter Svendborg mig alene i Gæstestuen. »Hør min lille Ven«, sagde han, idet han trak en Bunke Regninger paa Varer, som han havde haft i Kommission, at købe for de Handlende i Korsør, op af Lommen; »gør mig den Tjeneste at forandre disse Tal, jeg véd, at De har lært at skrive godt i Skolen.« — Jeg var meget stolt over denne Tillid, og jeg satte mig til at foretage Forandringen saa godt, at de Handlende utvivlsomt aldeles ikke opdagede Falskneriet, hvorved de kom til at betale et Par Daler mere, end de skulde. Værtinden, som kom til, medens jeg var beskæftiget med at udføre dette Falskneri, roste min Færdighed. Hvad mig selv angaar, havde jeg den Gang ingen Forstand paa, at jeg derved blev meddelagtig i en Forbrydelse. Men senere, naar jeg virkede i mit Dommerembede, kom jeg, hver Gang jeg skulde straffe unge Forbrydere, til at tænke paa dette Eventyr; det blev en Paamindelse til mig om at skaane dem saa meget som muligt.

Endelig langt hen paa Trediedagens Eftermiddag havde min Vognmand endt Opstablingen af et Læs, saa højt som et Bjærg, som hans fire Heste begyndte at trække ud ad Vesterport. Det var en kvælende Hede, og skøndt jeg var ude af mig selv af Glæde over at være paa Vej ovenpaa Læset, hvorfra jeg ved hvert ujævnt Sted var lige ved at falde ned paa Jorden, kunde jeg ikke overvinde den Døsigthed, der overvældede mig, særlig da Hestene begyndte at kravle op ad Frederiksberg Bakke. Forgæves formanede den gode Kusk mig til ikke at sove. Forgæves gjorde jeg selv Anstrængelser for at holde Øjnene aabne. Før end vi vare komne ned ad Bakken, var jeg falden i dyb Søvn. Pludselig gjorde Vognen Holdt, og derved vaagnede jeg. Da saa jeg Manden løsne et Reb fra Vognen og klavre op ved Siden af mig. »Jeg har lovet at bringe Dem uskadt til Korsør. Hvis De falder ned, saa knækker De Halsen, og jeg gaar Glip af min Betaling«. Med disse Ord og uden at vente paa min Indvilligelse gav han sig til at surre mig fast til Vognen, som om jeg var en Kalv. Jeg fandt mig uden Indvendinger deri og gav mig med saa meget desto større Sindsro Søvn i Vold. Ved

hvert Holdsted løste han mig, efter at have sørget for Hestene, og naar de paany vare forspændte, blev jeg igen bundet paa Vognen. Saaledes gik Resten af Dagen, hele Natten og hele den følgende Dag; det var i Skilpaddetempo, at de 14 Mil tilbagelagdes.

Forresten har den Søvn, som jeg faar naar jeg kører altid forekommet mig særdeles behagelig og jeg har den Dag i Dag naar jeg kører, især i Varme, ondt ved at lade være at falde i Søvn, i ethvert Tilfælde kan jeg sove, naarsomhelst jeg vil, og naar jeg saa fra Tid til anden vaagner, ser jeg mig som ved et Trylleslag hensat til et helt andet Sted end det, hvorpaa jeg befandt mig, før jeg sov ind og i en Afstand af maaske flere Mil derfra. Jeg har saa gennemløbet Rum og Tid uden at mærke det, ligesom Jordens Beboere gennemløbe Universet, men indbilde sig, at de blive paa samme Sted.

En Gang, da jeg var kommen op og bleven bundet fast paa Vognen og sad og nikkede smaasovende frem og tilbage med Hovedet, troede jeg, at jeg spadserede i Københavns Gader, og at jeg hørte en Kobbersmed slaas paa en tyk Kobberkedel, Vognen gjorde Holdt, jeg vaagnede, og til min Overraskelse opdagede jeg, at Kobberkedlen var min Botaniskérkasse, og Lyden kom af, at den efter Tyngdeloven med Rømmem, som holdt den over Skulderen, var gleden ud over mit bøjede Hoved, var stødt mod det rullende Hjul og bleven liggende i Hjulsportet, saa Hjulet gik over den og knuste den med al dens Indhold af dejligt Smørrebrød: thi jeg havde kun spist en Del sammen med Peter Svendborg. Jeg maatte altsaa gribe til min Pung for at faa noget at leve af, og da jeg bildte mig ind, at Høflighed krævede, at jeg delte med min Kusk, trakterede jeg ham hele Tiden paa det bedste. En anden Gang paastod han, at Hestene ikke kunde trække mere, fordi de manglede Sko. Han standsede foran en Smedie, lod Hestene beslaas, og da han beklagede sig over, at han manglede Penge, gav jeg ham meget høfligt min Pung og følte mig meget smigret over, at han gjorde mig den Ære at betale Smeden med dens Indhold. Da vi endelig kom til Korsør, modtog han sin Betaling, ledsaget af mine hjerteligste Taksigelser, fordi han havde bragt mig til det forjættede Land.

Jeg var ikke heldigere, da jeg skulde vende tilbage til Byen. Jeg opsøgte en Mand ved Navn Sterregaard, som skulde begive sig dertil paa Feriens næstsidste Dag, og som indvilligede i at tage mig med uden at sige mig, i hvad Øjemed han gjorde Rejsen. Denne Gang fik jeg Plads ved Siden af Manden paa en tom Vogn. Men pludselig drejede han af fra Hovedlandevejen, kørte nogle Mil gennem en mig ukendt Egn og standsede ved en Bondegaard, hvor en Skare Bønder med Vogne belæssede med Faar samlede sig. Sterregaard, der var Faarepranger, havde sat disse Bønder

Stævne i denne Gaard, der ofte benyttedes som Mødested for Faarehandlerne, her handlede man med Glasset i Haanden og mærkede de købte Faar. Jeg blev paa Vognen ude i Gaarden, utaalmodig over denne Forsinkelse og tænkende paa de Følger, som min for sene Ankomst til København, efter at Skolegangen igen var begyndt, muligvis kunde faa. Gaarden var fuld af forspændte Vogne, og Bøndernes Heste begyndte at blive utaalmodige ved at holde med tomme Maver, thi deres Herrer skyndte sig ikke med at komme afsted, optagne som de vare af at drikke Brændevin inde i Huset. En Hest havde den Uforsømmethed at øve Selvtægt ved at bide en af Sterregaards Heste i Halsen. Jeg fandt, at det var for stærkt et Stykke og vant til streng Disciplin tog jeg Pisken og gav den uhøflige Hest et haardt Slag over Ryggen. Den stejlede og kastede sig med Vognen efter sig ind imellem de andre Heste, som alle satte sig i Bevægelse og pludselig fo'r alle Vognene rundt i Gaarden. Nu kom alle Bønderne ud af Huset. En af dem havde set, at jeg var Ophavsmanden til alt dette Virvar. Han fortalte det til de andre, og hele Skaren styrtede hen imod mig med Trusler og Forbandelser, indtil de opdagede, at der ingen Ulykke var sket. Denne Hændelse foraarsagede imidlertid et almindeligt Opbrud, og vi begav os igen afsted men til min Overraskelse mærkede jeg, at Vognen ikke gik hurtigere, end at en Hjord Faar med en gaaende Vogter, der smældede hvert Øjeblik med Pisken, kunde følge os. Jeg vovede en Slags Protest, men jeg blev bragt til Tavshed ved Sterregaards Bemærkning, at hvis jeg ikke vilde blive paa Vognen, stod det mig frit for øjeblikkelig at staa af. Men jeg blev. Rejsen paa de 14 Mil tog tre Nætter og 4 Dage. Naar Vognen undertiden korte i Forvejen, afventede den regelmæssigt Faarenes Ankomst ved næste Holdested, og da disse ikke kunde taale at jages afsted, bedede vi en stor Del af Dagen og Natten i Almindelighed i Bøndergaarde nærved Vejen. Om Natten benyttede min Kusk sig af Mørket til at snige sig ind paa Nabomarkerne og stjæle Kløver og Hvedeneg, — som tilsidst dannede et betydeligt Læs, paa denne Maade forsynede han sig med Foder til Rejsen og til sit Ophold i Hovedstaden.

Medens Sterregaard og hans Hyrde en tidlig Nattetime var optaget af at stjæle Foder, blev han et Sted hinsides Roskilde opdaget af en Haandværkssvend, som kom gaaende forbi. »Hvad gør I dér?« raabte han til Tyvene, og disse kunde i deres Forvirring intet fremføre for at skjule deres Tyveri. »I kan være vis paa, at jeg skal melde Eder til Roskilde Politi.« Saa begyndte Faareprangeren at bede, men Haandværkssvenden var ubønhørlig, indtil denne havde betalt ham 5 Dalere for at tie stille med det,

han havde set. Vi naaede uhindrede gennem Roskilde, og medens vi gjorde holdt ved en Kro nærved København, benyttede jeg mig af Tiden til at lukke min Vadsæk op, trække min græsgrønne Dragt ud og med en Kniv lave en stor Mængde Huller, for naar jeg kom til København at faa min Tante til at tro, at jeg havde revet den i Stykker paa Landet paa et Tornehegn, i det Haab at jeg, naar jeg var bleven fri for Dragten, ogsaa vilde blive fri for det Tilnavn, den havde skaffet mig. Da jeg endelig var kommen til København, blev jeg først skændt paa af min Tante paa Grund af den sønderrevne Dragt, og da jeg viste mig i Klassen nogle Dage efter Skoleaarets Begyndelse, blev jeg af mine Kammerater modtaget med Raabet: »Se, der kommer Hornfisken endelig« og af Hr. Nielsen med et Par Ørefigener og en Tordentale, fordi jeg var bleven forsinket.

Det, som især faar mig til at huske det aarlige Ophold paa Dyrehovedgaard, var det behagelige selskabelige Liv, man førte der. Alle i Omegnen og i Nabobyen Korsør, som ønskede at komme i Familien, bleve modtagne med Gæstfrihed, og mange fremragende kloge og begavede Rejsende besøgte Huset og bidrog til at forskønne det selskabelige Liv paa dette tiltrækkende Sted.

Særlig var Musikken, mere end noget andet, skattet i denne Kres. Den ældste Datter, Henriette spillede Klaver og sang. De to ældste Sønner, Christian og Ludvig, spillede Violin og flere andre Instrumenter. De vare ikke Virtuoser, men deres Musik havde paa mig Virkningen af en himmelsk Koncert, hvad enten de spillede i Dagligstuen, der havde en udmærket Resonans og vendte ud mod Haven, øverst oppe i den bakkerige Have eller i en Baad, som vuggede sig paa Bugtens Bølger, og jeg lærte der alle Melodierne af de Sange, som vare i Vælten, at kende.

Mine Fætttere vare nogle Aar ældre end jeg, og som lille Dreng saa jeg beundrende op til dem og ansaa dem for at være Indbegrebet af Aandrigthed, Talent og Vid, men efterhaanden som jeg blev større, kunde jeg ikke vedblive at være blind for deres svage Sider. Christian var begyndt at gaa i Skole i Herlufsholm, og Ludvig blev ansat paa et meget anset Handelskontor i Hovedstaden, men der var kun gaaet kort Tid, før de begge blev kede heraf, og Forældrene vare svage nok til at tillade dem at blive hjemme og at gaa op i alle de Nydelser, som det Liv, man fører paa en stor Landejendom, frembyder. Der beskæftigede de sig kun med at musicere, komponere Danse, arrangere Fornøjelsesture, Jagter og — efter Herremandens Forbillede i Holbergs: »Jeppe paa Bjærgets« — gøre Nar af Bønderne. Saaledes husker jeg, at en Bondekone en varm Sommerdag bragte et Bud til Godsejeren, som

opholdt sig i Dagligstuen; hun bad da en af Sønnerne om lidt Øl til at slukke Tørsten i Stedet for selv at gaa ud i Køkkenet. Denne lod, som om han ikke havde andet end en flad Tallerken til at hælde Øllet paa ved Haanden, og gav hende denne. Konen blev, da hun førte den til Munden for at drikke deraf, overskyttet af Øllet, som løb ud paa begge Sider af Tallerkenen til stor Moro for de Tilstedeværende.

En anden Dag kørte mine Fætttere og jeg ud sammen; om Avlskarlen der var Kusk, vidste vi, at han havde den Vane, naar han kom kørende ind i Gaarden, at gøre en stor Runde og smelde med Pisken, naar han standsede foran Døren, for at melde sin Ankomst, og saaledes opfordre Herregaardens Beboere til at løbe til Vinduet. Da vi kom tilbage fra vor Køretur til Herregaarden, hvor et talrigt Selskab var samlet, bleve vi enige om at benytte os heraf, til at gøre Løjer med ham; før vi kom ind i Gaarden, sprang vi af Vognen, uden at han mærkede det, og i Afstand morede vi os guddommeligt over vor Kusks Forbavselse og Forvirring, da han gjorde Holdt foran Døren paa den omtalte Maade og, omgivet af Tilskuere, endelig opdagede, at han havde kørt med tom Vogn, og at vi havde holdt ham for Nar.

Ejeren, Hr. Eggers, var aldeles ikke rigt opdraget, skønt hans gerrige Fader, foruden Dyrehovedgaard, ejede Naboherregaarden Taarnholm med tilhørende Arvefæstegaarde, en Ejendom paa et Baronis Størrelse. Han havde ladet sin eneste Søn opdrage i Slagelse Latinskole og ved Københavns Universitet. Efter hans Død skiftede Sønnen med sine Søstre, han solgte Taarnholm og beholdt Dyrehovedgaard. Hans Drift af denne prægtige Ejendom var imidlertid alt andet end god. Overalt i Danmark gjorde Agerbruget hurtige Fremskridt, men store Tiliggender til denne Ejendom vedbleve at henligge urørte som fra Tidernes Morgen. Ejeren var en god, men lad Mand, han forstod ikke hvad han skyldte sin Stilling, og han havde ikke for Øje den uhyre Mængde hæderlige og for Bønderne fordelagtige Arbejde, som denne Ejendoms Bestyrelse aabnede ham Adgang til at udføre. Bagateller interesserede ham mere, og jeg har set ham flere Dage beskæftiget med at lave Støvlebørster, som man kunde købe bedre for $\frac{1}{2}$ Fr., og være meget urolig, da en af hans Venner for at drille ham, havde stjaalet dem. Han tilbragte sine lykkeligste Timer ved Middagsbordet, omgivet af sin Familie og sine talrige Venner, som pligtskyldigst ytrede deres Bifald, naar han fortalte dem sine Vittigheder og Anekdoter. Saaledes erindrer jeg, at have hørt ham fortælle om de pinlige Situationer, som hans Faders Gerrighed foraarsagede ham og hans Familie. En Dag, medens

han endnu var lille, belurede han, skjult bagved en Dør sin Fader, der gik frem og tilbage mellem to Værelser bærende flere Pakker Pengesedler, som han lagde ned i et stærkt Penge-skrin. Dette Syn fristede Barnet, han listede sig hen til Penge-skrinet i det Haab at kunne snappe nogle Skillinger til sine smaa Fornøjelser, men da han ikke havde Tid til at søge mellem Pengene, greb han en Pakke og løb sin Vej. Til sin store Forbavselse opdagede han nu, at han havde stjaalet 500 Daler. En Sum, som han ikke vidste, hvad han skulde gøre med, og hvis Forsvinden han frygtede, at hans Fader sikkert vilde opdage. Da han ikke vovede at tilstaa sin Forseelse for sin Fader, henvendte han sig til sin Moder, hvem han gav Pengene, idet han sagde, hvad han havde gjort, og denne, som ogsaa led under sin Mands Gerrighed, raadede Sønnen til at tie stille og delte Byttet med ham, medens Faderen, som ikke havde en Daler tilovers til sine Nærmeste, aldrig opdagede, at denne Smule manglede i hans Skat.

En anden Gang blev min Onkel, der som Student boede i et Pensionat i København, farlig syg og var ved at dø. Da Faderen havde faaet Underretning herom, skyndte han sig ind til ham, og fandt ham bevidstløs og ude af Stand til at tale. Det eneste som Sønnen senere kunde huske af dette usædvanlige Besøg var, at Faderen, som ellers aldrig viste velvillige Følelser for ham, græd ved at se sin Søn syg. Han var den Dag til den Grad gavmild, at han lagde en 5 Dalerseddel paa Bordet nær ved Sengen, for at skaffe den syge Extraforplejning, men hvor blev han rasende ved et Øjeblik efter at se, at Sedlen var fuldstændig forsvunden. Efter lang Tids forgæves Søgen sagde den gamle til Værtinden: »De kan være vis paa, Madam, at Niels (Sønnen) har taget den«. Han gik strax for ikke at fristes til at gøre et nyt Offer. Skønt Faderens Mistanke syntes utrolig i Betragtning af Sønnens haabløse Tilstand, var den ikke destomindre rigtig. Den syge havde automatmæssig grebet Seddelen og skjult den i sin Undertrøjes Ærme, hvor han til sin store Forbavselse fandt den, da han kom sig, og af Værtinden fik at vide, hvorledes den var kommen der. Disse Anekdoter, der blev fortalte af en fuldtud retskaffen Mand, som nu havde Penge i Overflod, morede meget.

Fru Eggers var en Dame med Karakter, som, skønt hun var ude over Ungdomsaarene, endnu kunde gøre Krav paa Betegnelsen smuk. Hun anstrængte sig for at opretholde Familiens Anseelse, i hvilken Henseende hun stod over sin Mand. Da hun en Dag i et Glædesudbrud havde kaldt sin Mand »min Dumrian«, svarede denne, idet han alluderede til en Opera, »Den smukke og Dumri-anen«, der da var meget i Vælten: »Kalder Du mig saaledes i det Haab,

at jeg til Gengæld skal kalde Dig »den Smukke?« »Hvorfor ikke«, svarede hun, »jeg kan utvivlsomt med større Ret kaldes den Smukke end Du Dumrian«. »I Sandhed, Nej,« raabte han med den mest komiske Iver, til stor Moro for de tilstedeværende!

Blandt de Gæster, hvis Nærværelse paa det gæstfri Dyrehovedgaard jeg erindrer, var Digteren Baggesen. Det er en bekendt Sag, at han var født i Korsør og havde gaaet i Skole i Slagelse lærde Skole. Han holdt af min Onkel der var hans Barndoms- og Skolekammerat. Det hedder i hans Biografi, at hans første Digte vare rettede til Genstanden for hans første Kærlighed, Frk. Eggers, min Onkels Søster. Efter i mange Aar ikke at have besøgt sit Fødested, gjorde han en Udflugt dertil. Han ilede til Fæstningens Kommandants Hus, hvor han var født, og gik ledsaget af Familien gennem Haven. Ved Synet af et Pæretræ, hvortil der utvivlsomt knyttede sig behagelige Barndomserindringer for ham, glemte denne mærkelige, exalterede Mand sine Ledsagere, kyssede Træet, og holdt med den mest brændende Veltalenhed en Tale til det. Derpaa ilede han ud til Dyrehovedgaard. Jeg mødte ham i Havens Alleer spadserende langsomt ved Siden af min Onkel, med Hænderne paa Ryggen. Han var en tyk Mand med bleg Ansigtssfarve, graa Haardusk, hvidt Halsbind og Støvler. Hvert Øjeblik regalerede han Næsen med Snus, som han udbredte i rigeligt Maal paa Linnedet, og viskede uophørlig rundt om Næsen med to Lommetørklæder, det ene sort, det andet hvidt. Jeg blev præsenteret for ham som den lille Russer og det syntes at interessere ham meget at tale med min Moder om vort Ophold i St. Petersborg. Da min Onkel præsenterede min Fætter Christian, kyssede han den unge Mand paa begge Kinder med den største Hjærtelighed, idet han kaldte ham sin bedste Vens Søn. Christian gik overvældet sin Vej, idet han tørrede Ansigtet med sit Ærme, men da han var kommen sig lidt af sin Overraskelse tænkte han: Deraf skal Ludvig ogsaa have sin Del. Han opsøgte ham, »Skynd Dig, gaa hen og find Fader i Haven«, sagde han, »han spadserer der med den berømte Baggesen«. Ludvig løb hen til dem og til Christians store Tilfredsstillelse blev han nu ogsaa Genstand for den begejstrede Digtets voldsomme Kærtagn. — Om Aftenen samledes et talrigt Selskab om Digteren og en Bolle dampende Punsch. Baggesen sprudlede af Aand og Liv. Anekdoter og Sange fulgte Slag i Slag. Han bar saa at sige hele Underholdningens Byrde, og denne Aften efterlod paa alle de tilstedeværende et uudslettelig Minde. — Det har interesseret mig senere at læse hans Biografi hvori han nøjagtigt gengiver disse Barndomsminder, som jeg har hørt om af hans egen Mund. Han sang et af sine

Digte, i hvilket det Slette i Verden er fremstillet som skabt af Djævelen, som vilde efterligne Vorherre, hver Gang denne skabte noget Godt. Det findes i hans Digtsamling, men der er udeladt et Vers¹⁾, som han sang ved denne Lejlighed og hvoraf Indholdet var, at da Herren skabte Martin Luther, skabte Djævelen, der vilde gøre det samme, Grundtvig, og det var netop Pointen i Digtet, men det strøg Digteren senere, uden Tvivl, fordi Grundtvig i Striden med Oehlenschläger var ham en god Forbundsfølge. — Den følgende Dag skulde Baggese rejse, og min Onkels Vogn holdt foran Døren for at hente ham, men det faldt ham svært saa hurtigt at skilles fra et Sted, hvor han havde tilbragt saa behagelige Timer. Han havde endnu tusinde Ting at fortælle, da han stod med Haanden paa Laasen, efter at han i Stedet for sin egen Rejsehat havde grebet en Uniformskasket, der tilhørte en ung Løjtnant, der ligeledes var kommen for at gøre Visit. Denne opdagede hans Fejltagelse, men det var ham ikke muligt at standse hans Tales Strøm for at gøre ham opmærksom derpaa. Endelig da han i to Spring var ude af Døren og oppe i Vognen og havde gjort forgæves Anstrengelser for at faa Kasketten til at sidde fast paa Hovedet, fik han sin egen Rejsehat. Vognen kørte og jeg saa aldrig den store Digter igen; men hans Værker have altid skaffet mig den største Adspredelse, og hans aandrige Tale vil aldrig glemmes af dem, som have lyttet dertil.

Efter saa længe at have dvælet ved Erindringen om disse lykkelige Feriedage paa Dyrehovedgaard, hvor hele Verden stod for mig i et rosenrødt Skær, hvor Rigdom, Aand, Familieliv, Ungdom, Sommeren og Landlivets Charme bidrog til at gøre hver eneste Dag til en Fest, vendte jeg altsaa tilbage til den beskedne Bolig, som min Moder, den fattige Enke, beboede. — I Fritiden mellem Lektierne var min Moders Værelse saa at sige hele min Verden, til hvert Møbel knyttede sig Minder om min Barndom; jeg ejer endnu et lille rundt Bord, ved hvilket min Moder og jeg indtog vore beskedne Maaltider, og hvis Skuffe i lange Tider var det eneste Sted, hvor jeg skjulte mine smaa Legetøjsgenstande, som jeg i Reglen lavede mig selv. Ved dette Bord læste jeg hver Aften mine Lektier til den følgende Dag, og det var ved det, at min Moder og jeg i det store Antal Aar, vi have levet sammen, spillede Kort eller Skak sammen efter Aftensmaden. Jeg opdroges paa en Tid under og efter Krigen, da de uundværligste Nødvendighedsartikler vare stegne til en uhyre Pris. Ogsaa min stakkels

¹⁾ Jfr. Jens Baggese danske Værker. Ved August Baggese. II Kbhvn. 1843 S. 239.

Moder blev, for at hjælpe med til Livets Ophold, nødt til at søge at forøge sine smaa Indtægter ved at sy. Franskrød, Sukker og godt Øl vare Luxusgenstande, som man kun sjældent saa i vor lille Husholdning. Vi kom næsten aldrig ud, hvis man da ikke hertil vil regne Familiesammenkomsterne hver Søndag og Onsdag hos min Bedstefader. Trods det havde jeg i min Moders Kærlighed og Klogskab en Skat, som mange Børn savne. Hun hjalp mig saa godt hun kunde med at læse og repetere mine Lektier, og da hendes egne Kundskaber ikke strakte til, skyede hun intet Offer for at engagere en gammel Student til at hjælpe mig. Naar jeg kom hjem fra Skole med gode Vidnesbyrd eller naar jeg efter Examen var kommen op i en højere Klasse, kyssede hun mig med den største Inderlighed, og naar Barnelivligheden og Lærernes Strænghed voldte mig Sorger i Skolen, var hun den eneste, som havde Overbærenhed med mig, trøstede og opmuntrede mig. Hun vovede at tale min Sag hos min strænge Bedstefader, som havde mest Lyst til at lade mig forlade Studierne for at faa mig ind paa en mindre bekostelig Løbebane, og hos Skolens endnu mere skrækindjagende Inspektør, paa hvem det lykkedes hende at aabne Øjnene for de uretfærdige Forfølgelser, som jeg var Genstand for, fra en af mine Læreres Side.

Forsynet har belønnet denne gensidige Kærlighed med at lade os blive et stort Antal Aar sammen, og den Sparsommelighed, med hvilken jeg er opdragen, har haft den Fordel for mig, at jeg bedre har forstaaet at skatte den fremadskridende Overgang til bedre Kaar, som Skæbnen har ladet mig foretage.

Dog vil jeg ikke nægte, at jeg i Byen havde Fornojelser, som jeg husker med stor Glæde. — Jeg satte især stor Pris paa en Tilladelse, som jeg havde faaet til en Aften om Ugen, naar min Tante var i Theatret, at komme nogle Minutter før Tæppets Fald, for at se sidste Akt. Paa denne Maade lærte jeg en Del af Datidens bedste dramatiske Værker, i Digtekunst og Tonekunst, at kende. Allerede i min Barndom havde jeg været i Theatret for at se Galeottis Balletter »Ines de Castro« og »den forladte Dido«, hvis Slot i Karthago, der brændte paa Scenen, har efterladt et uudsletteligt Indtryk paa mig. Men jeg var især forgabet i Oehlen-schläger og hans Stykker. 11 Aar gammel vilde jeg efterligne ham og forfattede en Tragedie i 5 Akter. Ifølge dette Forfatterskab blev jeg af mine Skolekammerater, Brødrene Schytte, Sonner af en Urtekræmmer, anset for en dyb Kender af den dramatiske Poesi, og jeg blev indbudt af dem til at tage Del i nogle Theaterforestillinger, som de paa Festsdage gav hjemme. Efter mit Forslag spillede vi »De Usynlige« af Holberg og flere andre Stykker,

men medens vi gjorde os store Anstrængelser for at sætte min Tragedie i Scene, blev mine Venner pludselig sendte til Herlufsholm Skole, hvilket sætte en Stopper for vore dramatiske Fornøjelser.

Jeg foresatte mig nu selv at lave mig et Theater, det vil sige et Dukketheater, for ikke at være afhængig af disse Skæbnens Luner. Jeg havde gjort Bekendtskab med Portneren hos vor Nabo, den spanske Minister. Denne Mand beskæftigede sig med Snedkerarbejdet, og vi vare blevne intime Venner. Han lavede mig et Theater, som en Maler, der boede hos min Onkel, malede og prydede med Indskriften »Den uskyldige Fornøjelse«. Min Tegnelærer i Skolen, Kongslev¹⁾, som interesserede sig for mig, fordi jeg havde gjort Fremskridt i hans Fag, tegnede en udmærket Stuedekoration, prydet med doriske Søjler. Jeg tegnede selv nogle Dekorationer og Husets Damer fik det Hverv at pynte Dukker. Endelig, da Theatret var færdigt, blev det indviet ved en Prolog paa Vers af min Skolekammerat Wendt²⁾, og ved Operaen »Faruk³⁾ af Oehlenschläger, naturligvis uden Weyses Musik. Senere forfattede jeg selv et Stykke, som blev sat i Scene. Jeg har glemt Titelen paa det, men jeg husker, at Helten maatte kæmpe mod haarde Prøvelser fra alle fire Elementer, førend han fik sin Elskede. Husets Beboere vare tilstede ved Forestillingen. En Gang havde jeg endogsaa den Ære at blive indbudt med mit Theater af en anden Familie, og jeg blev overøst med Ros i Anledning af mine Dekorationstegninger. Nogle Aar senere blev min Moder bange for, at Theatret skulde interessere mig mere end mine Studier, og nødte mig til at sætte det op paa Loftet. Imidlertid havde disse Beskæftigelser givet mig Lejlighed til at prøve mine Kræfter og opnaa Indsigt i forskellige Retninger, især i Perspektivtegning, og at vække hos mig en Interesse for Arkitektur og Dekorations-tegning, en Interesse, som hvis jeg havde været eneraadende, havde ført mig bort fra Studierne og, som ved en anden Lejlighed, som jeg senere vil omtale, har udøvet en stor Indflydelse paa min Skæbne.

¹⁾ Casper Peter Kongslev, Malermester, Lærer ved Kunstakademiet, f. 1778 † 1. Januar 1846.

²⁾ Heinrich Wendt, Dr. med., Læge i Kbhvn., f. 9. Marts 1804 † 26. December 1871.

³⁾ Opførtes 1ste Gang i Anledning af Kongens Fødselsdag 1812.